

COSTAN KOULU / 5.-6.- vuosiluokat / Opetussuunnitelma 2025

Opetuksen tiivistelmä kodeille

Olemme koonneet tähän tiivistelmän siitä, mitä opiskelemme yhdessä lapsenne kanssa Costan koulun arjessa tänä lukuvuonna. On ensiarvoisen tärkeää, että kotona tiedätte lapsen koulupäivästä ja koulutunnelmista, mutta myös oppilaalta vaadittavista taidoista, jotta voimme yhdessä edistää tavoitteellista opiskelua, motivoida oppimista ja huomata mahdolliset tuen tarpeet ajoissa.

On ensiarvoisen tärkeää, että tiedonkulku kodin ja koulun välillä on avointa kaikessa lapsen oppimiseen, osaamiseen ja kasvuun liittyvässä, jotta voimme olla rakentamassa yhdessä lapsellenne parasta koulupäivää.

- * Mitä kaikkea opiskellaan 5.-6.-vuosiluokkien opetuksessa?
- * Millaisista asioista lapseni koulupäivä koostuu?
- * Millaista osaamista tavoitellaan 5-6-luokkien oppilaiden kohdalla?
- * Mistä tiedän, onko lapseni edistyminen koulutyössä riittävän hyvää?
- * Miten lapseni oppimista arvioidaan?
- * Mitkä ovat valtakunnalliset arviointikriteerit 6.luokalla ?
- * Miten voin tukea kotona lapseni koulutyötä?

Tämä koostamamme pruju on teille vastaus näihin kysymyksiin Suomen valtakunnallisen opetussuunnitelman sekä paikallisen Costan koulun opetussuunnitelman kautta.

Illoisia yhteisiä oppimishetkiä toivotellen,

Costan koulun opettajat sekä muu henkilökunta,
Costan kristillisen peruskoulun johtokunta

SISÄLLYS

- Oppiaineosaaminen vuosiluokilla 5-6 (tavoitteet, sisällöt ja arvioinnin kohteet) suomenkieli ja kirjallisuus, matematiikka, espanjankieli, englanninkieli, ruotsinkieli, ympäristöoppi, yhteiskuntaoppi, historia, uskonto, musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta
- Laaja-alainen osaaminen ja L1-L7-aidot vuosiluokilla 5-6
- Käyttäytyminen ja työskentely
- Arviointikäytänteet

OPPIAINEOSAAMINEN VUOSILUOKILLA 5-6

Perusopetuksen kullakin vuosiluokkakokonaisuudella on **yhteisten tehtävien lisäksi oma erityinen tehtävänsä**. Vuosiluokilla 5-6 se on:

- Syventää ja laajentaa perustietoja ja -taitoja.
- Vahvistaa oppimisen taitoja ja itsenäisyyttä.
- Kehittää ajattelun taitoja ja kykyä soveltaa opittua.
- Oppilaita ohjataan ottamaan enemmän vastuuta omasta oppimisestaan.

Costan kristillisessä koulussa nähdään ensiarvoisen tärkeäksi opettaa tässä esitettyjen oppiainesisältöjen sekä laajalaisten taitojen rinnalla kokeilevaa kulttuuria, uteliaisuutta, luovuutta ja myötätuntoa. Tahdomme antaa lapsellenne kasvurauhan ja mahdollistaa hänelle oppimisen omaan tahtiin, hänen tarpeet huomioiden.

Suomenkielen oppiainetehtävä

Costan kristillisen koulun opetussuunnitelmassa on kaksi suomenkieli ja kirjallisuus - oppimäärää, eli suomen kieli ja kirjallisuus sekä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus. Oppiaineen tehtävä sekä oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet ovat yhteisiä molemmille oppimäärille ja samoin ohjaukseen, eriyttämiseen ja tukeen sekä oppimisen arviointiin liittyvät erityiset näkökulmat. Myös tälle oppiaineelle määritellyt kolme kulmakiveä – empatia, luovuus ja kriittisyys – ohjaavat molempia oppimääriä.

Kielitaidon kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu elinikäisenä prosessina. Monikielinen kompetenssi kehittyy kotona, koulussa ja vapaa-ajalla. Se koostuu äidinkielen ja muiden kielten sekä niiden murteiden eritasoisista taidoista. Koulun kieltenopetuksen lähtökohtana on selkeän ja vahvan kielen käyttö eri tilanteissa. Oppilaita ohjataan tiedostamaan sekä omaa että muiden kielellisten ja kulttuuristen identiteettien monikerroksisuutta juuri kielen avulla. Myös vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys tuodaan esiin opetuksessa. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä.

Opetus tukee oppilaiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä. Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää vähäistäkin kielitaitoaan rohkeasti.

Suomenkielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitoja ja ohjata heitä kiinnostumaan kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista ja tulemaan tietoisiksi itsestään viestijöinä ja kielenkäyttäjinä.

Oppiaine on monitieteinen taito-, tieto- ja kulttuuriaine. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitteeseen. Osana eettistä kasvatusta oppilaita ohjataan ymmärtämään omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia toisiin ihmisiin. Metakognitiivisista taidoista äidinkielen opetuksessa painottuvat tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen strategiset taidot.

Costan kristillisen koulun suomenkielen ja kirjallisuuden opetuksen neljä kulmakiveä: empatiaa, luovuus, kannustavuus ja kriittisyys kasvattavat kykyä ymmärtää toista ihmistä ja asettua toisen ihmisen asemaan. Näitä harjoitellaan monella eri osa-alueella: kirjallisuuden lukeminen auttaa näkemään erilaisia ihmiskohtaloita, kirjoittaminen, puhuminen ja kuunteleminen puolestaan tarjoavat mahdollisuuden itse käsitellä ihmisen moninaisuutta. Myös kieltä tutkimalla voidaan havaita, kuinka sanoilla osoitetaan ymmärtämystä tai vastakkainasettelua. Luova työskentely mahdollistuu kaikilla kielen ja kirjallisuuden osa-alueilla. Luovuus edellyttää rohkeutta, jonka kasvamisessa avoin, luotettava ja kannustava ilmapiiri on merkittävää. Kannustavuus on valittu yhdeksi keskeiseksi tekijäksi niin kristillisen koulun toimintakulttuurin rakentamisessa kuin arvioinninkin painopistealueena.

Keskeisiä motivaatiotekijöitä kielen ja kirjallisuuden oppimisessa ovat opittavien asioiden merkityksellisyys oppilaille ja osallisuuden kokemukset. Opetuksessa, oppimisympäristön luomisessa ja opetusmenetelmien valinnassa otetaan huomioon oppilaiden erilaisuus, yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo ja tuetaan niin edistyneitä kuin oppimisvaikeuksien kanssa ponnistelevia.

Vuosiluokilla 5-6 suomenkielen ja kirjallisuuden opetuksen erityisenä tehtävänä on oppilaiden ilmaisu- ja vuorovaikutustaitojen sekä lukemisen ja tekstien tuottamisen taitojen ja strategioiden sujuvoittaminen ja tekstilajivalikoiman laajentaminen. Oppilaita ohjataan toimimaan tarkoituksenmukaisesti, turvallisesti ja vastuullisesti entistä monipuolisemmissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa, ja heitä ohjataan tulkitsemaan, tuottamaan ja arvioimaan yhä monimuotoisempia tekstejä osana oppimaan oppimista. Tietoa kielestä, kirjallisuudesta, mediasta ja muusta kulttuurista opitaan kielellisten taitojen kehittämisen ja tekstien merkitysten tarkastelun yhteydessä.

Keskeisiä motivaatiotekijöitä suomenkielen ja kirjallisuuden oppimisessa ovat opittavien asioiden merkityksellisyys oppilaille ja osallisuuden kokemukset. Oppilaiden kiinnostusta vahvistetaan luomalla mahdollisuuksia aktiiviseen toimijuuteen ja omiin valintoihin sekä ottamalla huomioon oppilaiden teksti- maailma ja kokemukset sekä laajentamalla niitä. Opetuksessa, oppimisympäristön luomisessa ja opetusmenetelmien valinnassa otetaan huomioon oppilaiden erilaisuus, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo ja tuetaan niin edistyneitä kuin oppimisvaikeuksien kanssa ponnistelevia. Suomenkielen eri oppimäärät tekevät yhteistyötä.

Runsaassa viestitulvassa ihminen kohtaa kaikenlaisia tekstejä. Sen vuoksi opetuksessa pidetään tärkeänä, että oppilas perehtyy monenlaisiin teksteihin, oppii näkemään tekstien vaikutuskeinoja ja arvioimaan kriittisestiL tekstin luotettavuutta sekä tarkoituseriä.

Suomenkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Tavoitteena on kielellisesti virikkeinen ja yhteisöllinen oppimisympäristö, jossa oppilaiden näkemyksiä arvostetaan ja jossa on mahdollisuus tarkastella ja tuottaa tekstejä yksin ja yhdessä turvallisesti myös viestintäteknologian avulla.

Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden itse valitsemia ja heitä kiinnostavia kirjoja ja muita monimuotoisia tekstejä sekä laajennetaan oppilaiden lukukokemuksia. Suomenkielen oppimisympäristöön kuuluu myös mediatarjonta sekä koulun oma kirjasto. Työtavat valitaan niin, että ne mahdollistavat yhdessä toimimisen ja kokemusten jakamisen sekä oppiaineen sisältöalueiden luontevan integroitumisen

Opetusta eheytetään prosessinomaisen opiskelun ja projektityöskentelyn avulla. Vuorovaikutus- ja draamataitoja syvennetään erilaisten harjoitusten avulla. Draamaa ja kirjallisuuden opetusta yhdistetään muiden oppiaineiden opetukseen.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa vuosiluokilla 5-6

Oppilaiden kielitaitojen kehittämiseksi annetaan malleja sekä yhteisöllistä ja yksilöllistä tukea. Myös kielellisesti taitavia oppilaita tuetaan lukuhaasteiden ottamisessa, itselleen soveltuvien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden asettamisessa.

Tavoitteena on tukea oppilaiden kielellistä kehitystä, sujuvan luku- ja kirjoitustaidon oppimista sekä lukutaidon syvenemistä ymmärtäväksi lukemiseksi. Oppilaita tuetaan sanavarannon laajentamisessa, käsitteiden oppimisessa sekä ajatusten kielentämisessä ja vuorovaikutustaidoissa. Jokaista oppilasta kannustetaan taitotasaan vastaavan kirjallisuuden ja muiden tekstien lukemiseen ja ohjataan luetun ymmärtämisen strategioiden käyttöön sekä sopivien opiskelustrategioiden kehittämiseen ja omien vahvuuksien tunnistamiseen. Oppilaiden tekstien tuottamisen taitojen sekä oikeinkirjoituksen kehittämiseksi annetaan malleja sekä yhteisöllistä ja yksilöllistä tukea. Myös kielellisesti taitavia oppilaita tuetaan lukuhaasteiden ottamisessa, itselleen soveltuvien työtapojen löytämisessä ja tavoitteiden asettamisessa. Tekstit ja työtavat valitaan niin, että oppilaiden yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo toteutuvat.

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 5-6

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- Harjoitellaan omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden rehellistä jakamista, toisten kunnioittavaa kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista.
- Harjoitellaan ja havainnoidaan omaa vuorovaikutusta monipuolisissa viestintätilanteissa toiset huomioon ottaen.
- Ohjataan kokonaisilmaisuun, harjoitellaan ilmaisukeinoja ja hyödynnetään myös draaman toimintamuotoja
- Ohjataan oman luovuuden vahvistamiseen ja monipuoliseen ilmaisemiseen.
- Osallistutaan oman luokan ja kouluyhteisön kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen

S2 Tekstien tulkitseminen

- Vahvistetaan erilaisten tekstien sujuvaa ja ymmärtävää lukemista
- Tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa.
- Annetaan esimerkiksi aikaa yhteisöllisille lukutuokioille.
- Harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanojen ja käsitteiden merkityksiä ja niiden hierarkioita, syvennetään synonyymien, kielikuvien, sanontojen merkityksiä
- Opitaan tunnistamaan ja tarkastelemaan kriittisesti kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä.
- Laajennetaan oppilaiden tietoja kielen piirteistä tekstejä tutkimalla.
- Luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat, verbin persoona- ja aikamuodot, lauseenjäsneet, sijamuodot)
- Harjoitellaan tiedonhankintaa painetuista lähteistä ja verkosta.
- Opetellaan arvioimaan tiedon tarvetta ja luotettavuutta sekä harjoitellaan lähteiden merkitsemistä.
- Tutustutaan nettietikettiin sekä asialliseen, vastuulliseen ja turvalliseen toimimiseen verkossa.
- Luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille suunnattua kirjallisuutta, myös kokonaisia teoksia, myös kristillisten kirjoja
- Syvennetään aiemmin opittuja kirjallisuuskäsitteitä (pää- henkilö, tapahtumapaikka, - aika ja juoni). .
- Perehdytään tekijänoikeuksiin

S3 Tekstien tuottaminen

- Suunnitellaan ja tuotetaan omaa tekstiä esimerkiksi ajatus- kartan tai juonikaavion avulla.
- Harjoitellaan muistiinpanojen tekemistä ja lähteiden käyttöä ja merkitsemistä.
- Harjoitellaan kirjoittamaan ja tuottamaan kertovia, kuvaavia ja ohjaavia tekstejä sekä elävöittämään niitä.
- Tarkastellaan sanavalintojen, sanontojen ja sanajärjestyksen yhteyttä tekstin merkityksiin eri tilanteissa.
- Kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin sanavalinnoissa.
- Kannustetaan luovaan, monipuoliseen ja persoonalliseen itseilmaisuun.
- Harjoitellaan kirjoittamaan ja tuottamaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä monimuotoista tekstejä omien kokemusten, havaintojen, mielipiteiden ja ajatusten pohjalta.
- Vahvistetaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja.
- Opitaan tunnistamaan ja tuottamaan erilaisia lauseita ja virkkeitä ja harjoitellaan käyttämään verbin persoona- ja aikamuotoja.
- Opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita; vakiinnutetaan taito
- Harjoitellaan tekstien otsikointia ja kappalejakoa.

- Opitaan arvioimaan omaa ja toisten tekstejä rehellisesti ja vastuullisesti.
- Pohditaan kirjoittamisen tarkoitusta ja sitä, miten se näkyy kielellisissä valinnoissa.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- Havainnoidaan aiheen, vastaanottajan, tilanteen, tekstiympäristön vaikutusta kielenkäyttöön ja pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä.
- Rikastutetaan sanavarastoa kirjallisuuden avulla.
- Luetaan yhteisöllisesti ja itsenäisesti monipuolista lapsille suunnattua kauno- ja tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä.
- Jaetaan lukukokemuksia.
- Opetellaan käyttämään kirjastoa monipuolisesti ja etsimään itseä kiinnostavaa luettavaa.
- Tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin, kieliin ja kansanperinteeseen.
- Hyödynnetään lapsille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa
- Keskustellaan median roolista oppilaan arjessa.
- Tutustutaan ja osallistutaan suomalaisen juhlaperinteen mukaisiin tapahtumiin.
- Vertaillaan suomea muiden, oppilaille tutujen kielten piirteisiin ja tutustutaan Suomen puhutun kielen muotoihin ja murteisiin.
- Tutkitaan tekstienvälisyyttä monimuotoisissa teksteissä.
- Tutustutaan Raamatun intertekstuaaliseen käyttöön.

Opetuksen tavoitteena on herättää kiinnostus ja antaa välineitä kielen havainnointiin, lukuharrastukseen ja monenlaiseen ilmaisuun sekä tarjota kieleen ja kirjallisuuteen liittyviä elämyksiä. Suomenkielen tehtävänä on kehittää oppilaiden kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitoja ja ohjata heitä kiinnostumaan kielestä, kirjallisuudesta ja muusta kulttuurista ja tulemaan tietoiseksi itsestään viestijöinä ja kielenkäyttäjinä. Oppilaiden arjen kieli- ja tekstitaitoja laajennetaan niin, että he saavat valmiuksia havaintojen ja ilmiöiden käsitteellistämiseen, ajattelunsa kielentämiseen ja luovuutensa kehittämiseen.

Osana eettistä kasvatusta oppilaita ohjataan ymmärtämään omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia toisiin ihmisiin. Metakognitiivisista taidoista äidinkielen opetuksessa painottuvat tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen strategiset taidot. Kielitiedon opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja kielen havainnoinnin taitoja. Opetus perustuu yhteisölliseen ja funktionaaliseen näkemykseen kielestä: kielen rakenteita opiskellaan ikäkaudelle tyypillisten kielenkäyttötilanteiden ja tekstilajien yhteydessä. Opetuksessa edetään portaittain oppilaiden kehitysvaiheen mukaan.

Opetus tutustuttaa moniin kulttuurisisältöihin, joista keskeisiä ovat sanataide, media, draama, teatteri- taide sekä puhe- ja viestintäkulttuurit. Sanataiteeseen kuuluu kaunokirjallisten tekstien kirjoittaminen ja tulkitseminen. Kirjallisuuden opetuksen tehtävänä on lukemiseen innostaminen, elämysten saaminen ja jakaminen, kulttuurintuntemuksen syventäminen, eettisen kasvun tukeminen sekä oppilaiden kielen ja mielikuvituksen

rikastaminen. Draama vahvistaa oppiaineen toiminnallista, kokemuksellista, elämyksellistä ja esteettistä luonnetta. Mediakasvatus tähtää mediasisältöjen tulkitsemiseen ja tuottamiseen ja niiden ymmärtämiseen kulttuurisena ilmiönä. Puhe- ja viestintäkulttuurien opetus vahvistaa vuorovaikutus- ja viestintätaitoja.

Opetuksen painopiste on oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitojen, lukuharrastuksen sekä sujuvan ja monipuolisen luku- ja kirjoitustaidon vakiinnuttamisessa. Tektien tulkitsemisen ja tuottamisen yhteydessä harjaannutaan tarkastelemaan kielen piirteitä ja kirjallisuudenkeinoja. Lyhyidentekstien lukemisesta edetään kokonaisteosten lukemiseen ja lukukokemusten monipuoliseen jakamiseen.

Oppilaan oppimisen arviointi suomenkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa

Arviointi ja siihen perustuva palaute on monipuolista, konkreettista ja oppimisen taitoja kehittävä. Arviointi on osa koko oppimisprosessia. Arviointi perustuu monipuoliseen dokumentointiin siitä, miten oppilaiden laajenevat kielelliset taidot ja tekstien tuottaminen sekä tulkinta kehittyvät ja mitkä ovat heidän tietonsa kielestä, kirjallisuudesta ja muusta suomalaisesta kulttuurista.

Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa ja muiden työskentelyä, ilmaisua ja tuotoksia. Oppimista tukevan, monipuolisen ja erittelevän arvioinnin ja palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoiseksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja he saavat välineitä niiden kehittämiseen. Omaehtoinen lukeminen on tärkeä tavoite, jota tuetaan ja arvioidaan suhteessa luku- ja kirjoitustaitoon.

Suomenkielen ja kirjallisuuden sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaiden osaamista suhteessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää valtakunnallisia arviointikriteereitä. Oppimisen edistymisen kannalta keskeisiä ovat suomenkielen ja kirjallisuuden eri tavoitealueiden perustaidot ja niihin johtavat työskentelyprosessit ja oppimisstrategiat.

Palautteen ja arvioinnin kohteena ovat:

- vuorovaikutustilanteissa toimiminen
- kokonaisilmaisun käyttäminen
- lukusujuvuus
- tekstien tulkitseminen ja lukustrategioiden käyttäminen
- tekstien tuottaminen ja oikeinkirjoitus
- oikeakielisyys ja kielioppiasiat
- kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen ja käyttäminen

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet op- piaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen
Vuorovaikutusolanteissa toimiminen			
T1 opastaa oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia rakentavasti erilaisissa viestintäympäristöissä ja ilmaisemaan mielipiteensä	S1	Puheviestintätilanteissa toimiminen	Oppilas esittää ajatuksiaan ja ilmaisee mielipiteensä itselleen tutuissa viestintäympäristöissä.
T2 ohjata oppilasta huomaamaan omien kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia ja huomioimaan toisten tarpeita ryhmäviestintätilanteissa	S1	Toiminta vuorovaikutustilanteissa	Oppilas hyödyntää äänenkäytön, viestien kohdentamisen ja kontaktinoton taitoja erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, osaa muunnella viestintätapaansa tilanteen mukaan ja pyrkii ottamaan muiden näkökulmat huomioon.
T3 ohjata oppilasta käyttämään luovuuttaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman avulla	S1	Ilmaissukeinojen käyttö	Oppilas osaa käyttää kokonaisilmaisun keinoja omien ideoidensa ja ajatustensa ilmaisemiseen ryhmässä, osaa pitää valmistellun puheenvuoron tai esiityksen sekä osallistuu draamatoimintaan.
T4 kannustaa oppilasta kehittämään myönteistä viestintäkuvaa sekä halua ja kykyä toimia erilaisissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa	S1	Vuorovaikutustaitojen kehittyminen	Oppilas ottaa vastaan palautetta omasta toiminnastaan ja antaa palautetta muille.
Tekstien tulkitseminen			
T5 ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan ja käyttämään tekstin ymmärtämisen strategioita sekä tarkkailemaan ja arvioimaan omaa lukemistaan	S2	Tekstinymmärtämisen perusstrategioiden hallinta	Oppilas lukee sujuvasti monimuotoisia tekstejä ja käyttää tekstinymmärtämisen perusstrategioita sekä osaa tarkkailla ja arvioida omaa lukemistaan.

T6 opastaa oppilasta kehittämään monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja ja laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan sekä edistämään ajattelutaitojaan	S2	Tekstien erittely ja tulkitseminen	Oppilas tunnistaa joitakin kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaa ottavien tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä. Oppilas osaa käyttää tekstien tulkintataitoja oman ajattelunsa sekä sana- ja käsitevarantonsa kehittämiseen.
---	----	------------------------------------	---

T7 ohjata oppilasta tiedonhankintaan, monipuolisten tiedonlähteiden käyttöön ja tiedon luotettavuuden arviointiin	S2	Tiedonhankintataidot ja lähdekriittisyys	Oppilas käyttää tiedonhankinnassaan mediaa ja eri tekstiympäristöjä sekä tilanteeseen sopivia strategioita ja osaa jossain määrin arvioida tietolähteiden luotettavuutta.
T8 kannustaa oppilasta kehittämään kirjallisuudentuntemusta ja kiinnostustaan lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä kohtaan, luomalla mahdollisuuksia myönteisiin lukukokemuksiin ja elämyksiin, tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen, myös monimediaisissa ympäristöissä	S2	Lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjallisuuden ja tekstien tuntemus ja lukukokemusten jakaminen	Oppilas tuntee jonkin verran lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta, media- ja muita tekstejä ja osaa jakaa kokemuksiaan, myös monimediaisessa ympäristössä.
Tekstien tuottaminen			
T9 rohkaista oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään ja vahvistamaan myönteistä kuvaa itsestään tekstien tuottajana	S3	Kokemusten ja ajatusten ilmaiseminen	Oppilas ilmaisee kokemuksiaan ja ajatuksiaan monimuotoisten tekstien avulla.
T10 kannustaa ja ohjata oppilasta kielentämään ajatuksiaan ja harjoitteluun kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja yksinkertaisten kantaottavien tekstien tuottamista, myös monimediaisissa ympäristöissä	S3	Oman ajattelun kielentäminen ja eri tekstilajien käyttö	Oppilas osaa ohjatuksi käyttää kertomiselle, kuvaamiselle ja yksinkertaiselle kantaottavalle tekstile tyypillistä kieltä. Oppilas osaa otsikoida tekstinsä, jakaa sen kappaleisiin ja kiinnittää huomiota sananvalintoihin.

T11 ohjata oppilasta edistämään käsikirjoittamisen ja näppäintaitojen sujuvoitumista ja vahvistamaan kirjoitetun kielen ja tekstien rakenteiden ja oikeinkirjoituksen hallintaa	S3	Kirjoitustaito ja kirjoitetun kielen hallinta	Oppilas kirjoittaa sujuvasti ja selkeästi käsin ja on omaksunut tarvittavia näppäintaitoja. Oppilas tuntee kirjoitetun kielen perusrakenteita ja oikeinkirjoituksen perusasioita ja käyttää niitä oman tekstinsä tuottamisessa.
T12 kannustaa oppilasta kehittämään tekstin tuottamisen prosesseja ja taitoa arvioida omia tekstejä, tarjota mahdollisuuksia tekstien tuottamiseen yhdessä, rakentavan palautteen antamiseen ja saamiseen, ohjata ottamaan huomioon tekstin vastaanottaja sekä toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen	S3	Tekstien rakentaminen ja eegnen viesLntä	Oppilas tuntee ja osaa kuvailla tekstien tuottamisen perusvaiheita, osaa arvioida omia tekstejään ja tuottaa tekstejä vaiheittain yksin ja muiden kanssa sekä antaa ja vastaanottaa palautetta. Oppilas osaa merkitä lähteet tekstin loppuun, ymmärtää, ettei saa esittää lainaamaansa tekstiä omiaan ja tietää verkossa toimimisen eettiset periaatteet.

Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen			
T13 ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan, innostaa häntä tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä ja sen eri variantteja ja harjaannuttaa käyttämään käsitteitä, joiden avulla kielestä ja sen rakenteista puhutaan ja auttaa ymmärtämään kielellisten valintojen vaikutuksia	S4	Kielen tarkastelun kehittyminen ja kielikäsitteiden hallinta	Oppilas tekee havaintoja ja osaa kuvailla tekstien kielellisiä piirteitä ja käyttää oppimiaan käsitteitä puhuessaan ja kirjoittaessaan niistä.
T14 kannustaa oppilasta laajentamaan tekstivalikoimaansa ja lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta sekä rohkaista lukuharrastukseen ja lukuelämysten jakamiseen ja kirjaston aktiviseen käyttöön	S4	Kirjallisuuden tuntemus	Oppilas lukee sovitut lapsille ja nuorille suunnatut kirjat, keskustelee ja jakaa kokemuksiaan lukemistaan kirjoista.

T15 tukea oppilasta kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentamisessa ja ohjata arvostamaan eri kulttuureja ja kieliä sekä luoda oppilaalle mahdollisuuksia media- ja kulttuuritarjontaan tutustumiseen sekä oman kulttuurin tuottamiseen	S4	Kielitoimisuuden ja kulttuurin tuntemuksen kehittyminen	Oppilas osaa kuvailla havaitsemiaan yhtä läisyyksiä ja eroja eri kielten ja kulttuurien välillä. Oppilas osaa kertoa itseään kiinnostavasta media- ja kulttuuritarjonnasta. Oppilas osallistuu omien esitysten suunnitteluun ja esittämiseen.
---	----	---	---

Matematiikka

Oppiaineen tehtävä

Matematiikan opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden loogista, täsmällistä ja luovaa matemaattista ajattelua. Opetus luo pohjan matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden ymmärtämiselle sekä kehittää oppilaiden kykyä käsitellä tietoa ja ratkaista ongelmia. Matematiikan kumulatiivisesta luonteesta johtuen opetus etenee systemaattisesti. Konkretia ja toiminnallisuus ovat keskeinen osa matematiikan opetusta ja opiskelua. Oppimista tuetaan hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknologiaa.

Matematiikan opetus tukee oppilaiden myönteistä asennetta matematiikkaa kohtaan ja positiivista minäkuvausta matematiikan oppijoina. Se kehittää myös viestintä-, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja. Matematiikan opiskelu on tavoitteellista ja pitkäjänteistä toimintaa, jossa oppilaat ottavat vastuuta omasta oppimisestaan.

Opetus ohjaa oppilaita ymmärtämään matematiikan hyödyllisyyden omassa elämässään ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetus kehittää oppilaiden kykyä käyttää ja soveltaa matematiikkaa monipuolisesti.

Vuosiluokkien 5-6 matematiikan opetuksessa tarjotaan kokemuksia, joita oppilaat hyödyntävät matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden muodostamisessa. Opetus kehittää oppilaiden taitoja esittää matemaattista ajatteluaan ja ratkaisujaan eri tavoilla ja välineillä. Monipuolisten ongelmien ratkaisu yksin ja ryhmässä sekä erilaisten ratkaisutapojen vertailu ovat opetuksessa keskeistä. Matematiikan opetuksessa varmennetaan ja laajennetaan oppilaiden lukukäsitteen ja kymmenjärjestelmän ymmärtämistä. Lisäksi kehitetään peruslaskutaidon, päässälaskutaidon ja ongelmanratkaisutaidon sujuvuutta.

Matematiikan opetuksen tavoitteet

Merkitys, arvot ja asenteet

T1 pitää yllä oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä tukea myönteistä minäkuva ja itseluottamusta

Työskentelyn taidot

T2 ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä oppimiensa asioiden välillä

T3 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan esittää kysymyksiä ja tehdä perusteltuja päätelmiä havaintojensa pohjalta.

T4 kannustaa oppilasta esittämään päättelyään ja ratkaisujaan muille konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen

T5 ohjata ja tukea oppilasta ongelmanratkaisutaitojen kehittämisessä

T6 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä

Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet

T7 ohjata oppilasta käyttämään ja ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä.

T8 tukea ja ohjata oppilasta vahvistamaan ja laajentamaan ymmärrystään kymmenjärjestelmästä

T9 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittämisessä positiivisiin rationaalilukuihin ja negatiivisiin kokonaislukuihin

T10 opastaa oppilasta saavuttamaan sujuva laskutaito päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia

T11 ohjata oppilasta havainnoimaan ja kuvailemaan kappa- leiden ja kuvioiden geometrisia ominaisuuksia sekä tutustuttaa oppilas geometrisiin käsitteisiin

T12 ohjata oppilasta arvioimaan mittauskohteen suuruutta ja valitsemaan mittaamiseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtimaan mittaustuloksen järkevyyttä.

T13 ohjata oppilasta laatimaan ja tulkitsemaan taulukoita ja diagrammeja sekä käyttämään tilastollisia tunnuslukuja sekä tarjota kokemuksia todennäköisyydestä

T14 innostaa oppilasta laatimaan toimintaohjeita tietokoneohjelmina graafisessa ohjelmointiympäristössä

Matematiikan keskeiset sisältöalueet

S1 Ajattelun taidot: taito löytää yhtäläisyyksiä, eroja ja säännönmukaisuuksia, taito vertailla, luokitella ja asettaa järjestykseen, etsiä vaihtoehtoja systemaattisesti, havaita syy- ja seuraussuhteita sekä yhteyksiä, suunnitella ja toteuttaa ohjelmia graafisessa ohjelmointiympäristössä

S2 Luvut ja laskutoimitukset: kymmenjärjestelmä, lukujen rakenne, yhteydet ja jaollisuus, lukujen tutkiminen ja luokittelu, peruslaskutoimitukset päässä, yhteen- ja vähennyslaskualgoritmien osaaminen, kertolaskut 1-10 luonnollisella luvulla, jakolasku luonnollisilla luvulla sekä sisältö- että ositusjakotilanteissa, lukuyksiköittäin jakaminen, lukujen pyöristäminen, likiarvolaskut, suuruusluokan arvioiminen, välineiden käyttö laskiessa, negatiivinen kokonaisluku, murtolukujen peruslaskutoimitukset, desimaaliluvulla peruslaskutoimitukset, prosenttikäsite, murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin väliset yhteydet

S3 Algebra: lukujonon säännönmukaisuus, yhtälöt, yhtälön ratkaisuja päättelämällä ja kokeilemalla.

S4 Geometria ja mittaaminen: Rakennetaan, piirretään, tutkitaan ja luokitellaan kappaleita ja kuvioita. Luokitellaan kappaleet lieriöihin, kartioihin ja muihin kappaleisiin. Tutustutaan tarkemmin suorakulmaiseen särmiöön, ympyrälieriöön, ympyräpohjaiseen kartioon ja pyramidiin. Luokitellaan tasokuviot monikulmioihin ja muihin kuvioihin sekä tutkitaan niiden ominaisuuksia. Perehdytään tarkemmin kolmioihin, nelikulmioihin ja ympyrään. Perehdytään pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteisiin. Harjoitellaan kulmien piirtämistä, mittaamista ja luokitteluista. Tarkastellaan symmetriaa suoran suhteen, myös kierto- ja siirtosymmetrioita ympäristössä esimerkiksi osana taidetta. Käsitellään koordinaatistosta kaikki neljännekset. Tutustutaan mittakaavan käsitteeseen ja käytetään sitä suurennoksissa ja pienennöksissä, mittakaava kartan käytössä. Mittaustarkkuus, mittaustuloksen arviointi, mittauksen tarkistaminen, eri kuvioden mittaaminen, piiri, pinta-ala, suorakulmaisten särmiöiden tilavuudet, yksikkömuunnokset mittayksiköillä

S5 Tietojenkäsittely, tilastot ja todennäköisyys: tiedonkeruu järjestelmällisesti, eri aihepiireistä, tallentaminen, esittäminen, taulukot, diagrammit, tilastollinen tunnusluku suurin

ja pienin arvo, keskiarvo, tyyppi-arvo, todennäköisyys, päättely, mahdoton, mahdollinen, varma

Matematiikan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Opetuksen lähtökohtana käytetään oppilaille tuttuja ja kiinnostavia aiheita ja ongelmia. Matematiikkaa opiskellaan konkretisoivissa ympäristöissä ja välineiden avulla sekä vaihtelevin työtavoin. Oppilailla on mahdollisuus vaikuttaa työtapojen valintaan. Työkennellään yhdessä sekä itsenäisesti. Opimispelit ja leikiy ovat yksi tärkeä motivoiva työtapo. Tieto- ja viestintätekologiaa sekä laskinta hyödynnetään opetuksessa ja opiskelussa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki matematiikassa

Jokaisella oppilaalla on mahdollisuus saada opetusta myös aiempien vuosiluokkien keskeisimmistä sisällöistä, jos hän ei hallitse niitä riittävästi. Lisäksi annetaan ennakoivaa tukea uusien sisältöjen oppimiseksi. Matematiikan oppimiselle varataan riittävästi aikaa ja tuki annetaan systemaattisesti. Osaamista ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti. Tarjottava oppimisen tuki annetaan niin, että se vahvistaa myönteistä asennetta ja kyvykkyyden tunnetta. välieitä tarjotaan oppimisen tueksi ja tarjotaan mahdollisuuksia oivaltaa ja ymmärtää itse. Jokaiselle turvataan riittävä mahdollisuus harjoitteluun.

Taitavia oppilaita tuetaan tarjoamalla heille vaihtoehtoisia työskentelymuotoja ja rikastuttamalla käsiteltäviä sisältöjä. Sisältöalueita voivat olla esimerkiksi lukujen ominaisuudet, erilaiset lukujonot, geometria, luova ongelmanratkaisu ja matematiikan sovellukset.

Oppilaan oppimisen arviointi matematiikassa

Matematiikan oppimisen arvioinnin ja palauteen kohteena ovat erityisesti

- matemaattinen ajattelu ja edistyminen
- työskentelytaidot
- käsitteiden hallinta ja soveltaminen
- monipuolinen laskutaito

Oppimisen arvioinnin päätehtävänä lukuvuoden aikana on tukea ja edistää oppilaiden matemaattisen ajattelun ja osaamisen kehittymistä kaikilla tavoitealueilla. Arviointi on monipuolista ja palaute ohjaavaa ja rakentavaa. Ne tukevat oppilaiden matemaattisten taitojen kehittymistä ja rohkaisevat tarvittaessa uuteen yrittämiseen. Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa oppimistaan ja tiedostamaan vahvuuksiaan. Palaute auttaa oppilaita ymmärtämään, mitä tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää ja miten. Lisäksi oppilaita ohjataan kiinnittämään huomiota tapaansa työskennellä sekä tiedostamaan asennettaan matematiikan opiskelua kohtaan.

Oppilailta edellytetään aiempaa enemmän matemaattisen ajattelunsa esilletuomista puheen, välineiden, piirtämisen ja kirjallisen työskentelyn avulla. Arvioinnin kohteena ovat tekemisen tapa, ratkaisujen oikeellisuus sekä taito soveltaa opittua.

Yhdessä työskenneltäessä arvioidaan sekä ryhmän jäsenten että koko ryhmän toimintaa ja tuotosta. Palautteella ohjataan oppilaita ymmärtämään jokaisen ryhmän jäsenen työskentelyn ja kehittymisen merkitys. Oppilaita ohjataan tuotosten ja toiminnan arvioimiseen.

Matematiikan arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi arviota ”hyvä” / arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvion ”hyvä” / arvosanan kahdeksan osaaminen
Merkitys, arvot, asenteet			
T1 pitää yllä oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä tukea myönteistä minäkuva ja itseluottamusta	S1-S5		Ei vaikuta arvion tai arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Työskentelyn taidot			

T2 ohjata oppilasta havaitsemaan yhteyksiä oppimien- sa asioiden välillä	S1-S5	OpiOujen asioiden yhteydet	Oppilas tunnistaa ja antaa esimerkkejä oppimiensa asioiden välisistä yhteyksistä
T3 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan esittää kysymyksiä ja tehdä perusteltuja päätelmiä havaintojensa pohjalta	S1-S5	Kysymysten esittäminen ja pääOelytaidot	Oppilas osaa esittää matematiikan kannalta mielekkäitä kysymyksiä ja päätelmiä.
T4 kannustaa oppilasta esittämään päättelyään ja ratkaisujaan muille konkreettiin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tiet- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen	S1-S5	Ratkaisujen ja päätelmien esittäminen	Oppilas esittää ratkaisujaan ja päätelmiään eri tavoin.
T5 ohjata ja tukea oppilasta ongelmanratkaisutaitojen kehittämässä	S1-S5	Ongelmaratkaisutaidot	Oppilas käyttää ongelmanratkaisussaan erilaisia strategioita.
T6 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä	S1-S5	Taito arvioida ratkaisua	Oppilas osaa pääsääntöisesL arvioida ratkaisun järkevyyttä ja tuloksen mielekkyyttä.
Käsitteelliset ja tiedonala-kohtaiset tavoitteet			
T7 ohjata oppilasta käyttämään ja ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintöjä	S1-S5	Matemaattisten kästteiden ymmärtäminen ja käyttö	Oppilas käyttää pääsääntöisesL oikeita käsitteitä ja merkintöjä.

T8 tukea ja ohjata oppilasta vahvistamaan ja laajentamaan ymmärrystään kymmenjärjestelmästä	S2	Kymmenjärjestelmän ymmärtäminen	Oppilas hallitsee kymmenjärjestelmän periaatteen, myös desimaalilukujen osalta.
T9 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittymisessä positiivisiin rationaalilukuihin ja negatiivisiin kokonaislukuihin	S2	Lukukäsite	Oppilas osaa käyttää positiivisia rationaalilukuja ja negatiivisia kokonaislukuja
T10 opastaa oppilasta säävuttamaan sujuva laskutaito päässä ja kirjallisesti hyödyntäen laskutoimitusten ominaisuuksia	S2	Laskutaidot ja peruslaskutoimitusten ominaisuuksien hyödyntäminen	Oppilas laskee melko sujuvasL päässä ja kirjallisesti.
T11 ohjata oppilasta havainnoimaan ja kuvailemaan kappaleiden ja kuvioiden geometrisia ominaisuuksia sekä tutustuttaa oppilas geometrisiin käsitteisiin	S4	Geometrian käsitteet ja geometristen ominaisuuksien havainnoinL	Oppilas osaa luokitella ja tunnistaa kappaleita ja kuvioita. Oppilas osaa käyttää mittakaavaa sekä tunnistaa suoran ja pisteen suhteen symmetrisiä kuvioita.

T12 ohjata oppilasta arvioimaan mittaushuokkeen suuruutta ja valitsemaan mittaamiseen sopivan välineen ja mittayksikön sekä pohtimaan mittaustuloksen järkevyyttä	S4	Mittaaminen	Oppilas osaa valita sopivan mittavälineen, mitata ja arvioida mitaustuloksen järkevyyttä. Oppilas osaa laskea pinta-aloja ja tilavuuksia. Hän hallitsee yleisimmät mittayksikkömuunnokset.
T13 ohjata oppilasta laatimaan ja tulkitsemaan taulukoita ja diagrammeja sekä käyttämään tiastollisia tunnuslukuja sekä tarjota kokemuksia todennäköisyydestä	S5	Taulukoiden ja diagrammien laatiminen ja tulkin-ta	Oppilas osaa laatia taulukon annetusta aineistosta sekä tulkitaa taulukoita ja diagrammeja. Oppilas osaa laskea keskiarvon ja määrittää tyypin.
T14 innostaa oppilasta laattamaan toimintaohjeita Letokoneohjelmoina graafisessa ohjelmointiympäristössä	S1	Ohjelmointi graafisessa ohjelmointiympäristössä	Oppilas osaa ohjelmoida toimivan ohjelman graafisessa ohjelmointiympäristössä.

Espanjankieli

Ulkosuomalaisen koulun oppilailta veloitetaan Espanjassa paikallisen kielen opiskelua. Motivaatio vieraiden kielten opiskelun osalta on yleisesti oppilailla korkea kielen autenttisuuden vuoksi, mutta opetuksessa tuetaan sen vahvistumista. Kielen opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden omat mielenkiinnon kohteet. Kielen oppimiseen kuuluu myös vierailut, tutustumiset ja yhteistyö paikallisten koulujen ja yhteisöjen kanssa.

Espanjankielen opiskelu näkyy kaikkina koulupäivinä ja kaikissa oppimistilanteissa kielikylpyperiaattena. Sen lisäksi opiskellaan kaksi viikkotuntia espanjankielen rakenteita ja kielioppia. Kielen opiskeluun liittyy myös ympärillä olevan maailman monikielisyyteen tutustuminen. Oppilaat käyttävät tai vähintään kuulevat kasvuympäristössään monikansallisella Aurinkorannikolla joka päivä vieraita kieliä, espanjan lisäksi mm. englantia, ruotsia, saksaa ja arabiaa. Kielen opetuksessa tuetaan kielikansainväisyyttä ja moninaisuuden arvostamista.

Espanjankielen oppiainesisällöt vuosiluokilla 5-6

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

- Espanja, Latinalaisen Amerikan espanjankieliset maat ja muut espanjankieliset alueet maailmassa
- Rohkaistaan oppilasta huomaamaan espanjan kielen ja kulttuurin olemassa olo esimerkiksi eri medioiden kautta.
- Pohditaan oppilaan omaa kielihistoriaa
- Opitaan ääntämään, kuuntelemaan ja tunnistamaan eri variantteja
- Kohteliaisuusfraasit, tervehtiminen ja hyvästeleminen, voinnin kysyminen ja kertominen, laulut ja musiikki, taide ja muu kulttuuri, kieli omassa arjen lähipiirissä, non-verbaalinen kommunikaatio
- Itsestä ja omasta lähipiiristä, koulusta ja harrastuksista kertominen
- Natiivien kielenpuhujien käyttö oppitunneilla

S2 Kielenopiskelutaidot

- Tutustutaan kriittiseen erilaisten medioiden käyttöön tiedonhaussa
- Käytetään jo osaamia kieliä uuden kielen omaksumisessa
- Kannustavan ja positiivisen oppimisilmapiirin luominen muille
- Oman innostuksen ja motivaation tarkastelu ja vahvistaminen
- Vastuu oppimateriaaleista, läksyistä ja omasta työskentelystä
- Itsearviointin ja vertaisarviointin käyttäminen oman taitotason arvioinnissa ja asettamisessa.

S3 Kehittyvä kielitaito

- taito toimia vuorovaikutuksessa oman kielitaidon mukaan, korostetaan suullista kielitaitoa ja vuorovaikutusta, ääntämisen, sanapainotuksen harjoittelu, monipuolinen sanavaranto
- Ääntämisen, sanapainotuksen ja lauseintonaation harjoittelun vahvistaminen
- Monipuolisiin tekstityyppeihin tutustuminen
- Osataan tuottaa pieniä tekstejä tutuista aiheista niin suullisesti kuin kirjallisestikin.

S4 Kielirakenne johon tutustutaan ja jota vahvistetaan

- aakkoset
- substantiivit ja niiden taivutus
- genetiivi
- numerot ja lukusanat
- adjektiivit ja niiden muodot
- verbit: olla- verbit ja preesenstaivutukseen tutustuminen
- kysymyssanat
- tutustutaan persoona- ja omistuspronomineihin sekä osoittaviin pronomineihin
- datiivia vaativia verbejä
- refleksiiviverbit
- osoittavat pronominit

Oppilaan oppimisen arviointi espanjan kielessä

Vuosiluokilla 5-6 vieraan kielen arvioinnin päätehtävänä on tukea ja edistää oppilaiden kielellistä kehitystä ja rohkeutta käyttää omaa kielitaitoaan. Arviointiin perustuvan palautteen kautta oppilas saa tietoa oman kielitaitonsa vahvuuksista sekä edistymisestään kielen oppijana.

- Arvioidaan edistyminen sana- ja käsitevarannon karttumisessa, itsensä rohkeassa ilmaisemisessa, oman viestijäkuvansa kehittämässä, vuorovaikutustaidoissa
- Arvioidaan edistyminen kielen ja kulttuurin ymmärtämisessä, erityisesti havaintojen tekeminen sanojen merkityksestä ja arjen kielenkäyttötilanteissa

Vieraan kielen arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö- alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen
Kasvu kul1uuriseen monimuotoisuuteen ja kieli0etoisuuteen			
T1 auttaa oppilasta jäsentämään käsitystään kaikkien osaamiensa kielten keskinäisistä suhteista	S1	Kielten keskinäissuh- teiden hahmottami- nen	Oppilas osaa kuvata, mihin kielikulttuuriin hänen osaamansa ja opiskelemansa kielet kuuluvat.
T2 auttaa oppilasta hahmottamaan opiskeltavan kielen asemaa maailmassa ja sen levinneisyyttä	S1	Kielen aseman tunte- minen	Oppilas osaa kertoa, missä maissa opiskeltavaa kieltä puhutaan.

Kielenopiskelutaidot			
T3 ohjata oppilasta harjaannuttamaan viestinnällisiä taitojaan sallivassa opiskeluilmapiirissä sekä ottamaan vastuuta opiskelustaan ja arvioimaan osaamistaan	S2	Toiminta opiskelutilanteissa, oman osaamisen arviointi	Oppilas harjaannuttaa kielitaitoaan ryhmässä myös tietojen ja viestintätekniikkaa käyttäen, huolehtii harjoituksista ja kotitehtävistään sekä osallistuu ryhmän työskentelyyn myönteisellä tavalla. Oppilas osaa arvioida kielitaitonsa kehittymistä suhteellisen realistisesti.
T4 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito tärkeänä osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista ja rohkaista löytämään ja hyödyntämään kohdekielisiä aineistoja myös koulun ulkopuolella	S2	Kielen käyttöalueiden ja -mahdollisuuksien tunnistaminen	Oppilas osaa nimetä joitakin kyseisen kielen käyttöalueita ja -mahdollisuuksia.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutustilanteissa			Taitotaso A1.2
T5 ohjata oppilasta harjoittelemaan erilaisia, erityisesti suullisia viestintätilanteita	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa,	Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
T6 rohkaista oppilasta käyttämään viettensä perille saamiseksi monenlaisia, myös ei-kielellisiä keinoja ja pyytämään tarvittaessa toistoa ja hidastusta	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja ja osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan erilaisia kohteliaisuuden ilmauksia	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			Taitotaso A1.2
T8 rohkaista oppilasta ottamaan selvää tilanneyhteyden avulla helposti ennakoitavasta ja ikätasolleen sopivasta puheesta tai kirjoitetusta tekstistä	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.

Englanninkieli

Oppiaineen tehtävä

Kieli on oppimisen ja ajattelun edellytys. Kieli on mukana kaikessa koulun toiminnassa, ja jokainen opettaja on kielen opettaja. Kielten opiskelu edistää ajattelutaitojen kehittymistä. Se antaa aineksia monikielisen ja -kulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja arvostamiselle. Sanavaraston ja rakenteiden karttuessa myös vuorovaikutus- ja tiedonhankintataidot kehittyvät. Kielten opiskelussa on runsaasti sijaa ilolle, leikillisyydelle ja luovuudelle.

Kieltenopetus on osa kielikasvatusta ja johdatusta kielitietoisuuteen. Oppilaissa herätetään kiinnostus koulu-yhteisön ja sitä ympäröivän maailman kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja heitä rohkaistaan viestimään autenttisissa ympäristöissä. Koulussa ohjataan arvostamaan eri kieliä, niiden puhujia ja erilaisia kulttuureita. Sukupuolten tasa-arvoa kielivalinnoissa ja kielten opiskelussa vahvistetaan erilaisia oppilaita kiinnostavalla kielivalintatiedotuksella, rohkaisemalla oppilaita tekemään aidosti itseään kiinnostavia valintoja sukupuolesta riippumatta, käsittelemällä opetuksessa monipuolisesti erilaisia aiheita sekä käyttämällä vaihtelevia ja toiminnallisia työtapoja.

Kielten opiskelu valmistaa oppilaita suunnitelmalliseen ja luovaan työskentelyyn erilaisissa kokoonpanoissa. Oppilaille ja oppilasryhmille luodaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen ja yhteydenpitoon ihmisten kanssa myös eri puolilla maailmaa. Tieto- ja viestintäteknologia tarjoaa yhden luontevan mahdollisuuden toteuttaa kieltenopetusta autenttista tianteista ja oppilaiden viestintätarpeista lähtien. Opetus antaa myös valmiuksia osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen kansainvälisessä maailmassa.

Opetus vahvistaa oppilaiden luottamusta omiin kykyihinsä oppia kieliä ja käyttää niitä rohkeasti. Oppilaille annetaan mahdollisuus edetä yksilöllisesti ja saada tarpeen mukaan tukea oppimiselleen. Opetus järjestetään niin, että myös muita nopeammin etenevät tai kieltä entuudestaan osaavat voivat edistyä.

Kielten opetuksessa kehitetään monilukutaitoa ja käsitellään erilaisia tekstejä. Lasten ja nuorten erilaiset kiinnostuksen kohteet otetaan huomioon tekstien valinnassa. Opetuksessa luodaan siltoja myös eri kielten välille sekä oppilaiden vapaa-ajan kielenkäyttöön. Oppilaita ohjataan hakemaan osaamillaan kielillä tietoa.

Vuosiluokilla 3 – 6 kaikilla oppilailla on äidinkielen lisäksi opetusta vähintään kahdessa muussa kielessä: yhteisessä A1-kielessä sekä B1- kielessä ja mahdollisesti myös A2-kielessä, joka on A-kielen valinnainen oppimäärä.

Useat oppilaat käyttävät englantia kasvavassa määrin vapaa-aikanaan. Tämä oppilaiden informaalin oppimisen kautta hankkima taito otetaan huomioon opetuksen suunnittelussa ja sisältöjä valittaessa.

Englanninkielen oppimisympäristöt ja työtavat

Tavoitteena on, että kielenkäyttö olisi mahdollisimman asianmukaista, luonnollista ja oppilaille merkityksellistä. Työskentelyssä korostuu pari- ja pienryhmätyö sekä yhdessä oppiminen erityyppisissä oppimisympäristöissä. Monikielisyys- ja kielikasvatuksen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan opettajien yhteistyötä. Leikin, laulun, pelillisyyden ja draaman avulla oppilaat saavat mahdollisuuden kokeilla kasvavaa kielitaitoaan ja käsitellä myös asenteita. Opetuksessa käytetään monipuolisesL eri viestintäkanavia ja -välineitä. Oppilaita ohjataan aktiiviseen toimijuuteen ja itsenäiseen vastuun ottoon omasta oppimisestaan Eurooppalaisen kielisalkun tai vastaavan työvälineen avulla. Oppilaat tutustuvat ympäröivän yhteisön monikielisyyteen ja -kulttuurisuuteen kansainvälisyyden avulla. Heille tarjotaan myös mahdollisuuksia harjoitella kansainvälistä yhteydenpitoa. Englantia käytetään aina kun se on mahdollista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki englannin kielessä

Oppilaita ohjataan käyttämään kielitaitoaan rohkeasti. Runsas viestinnällinen harjottelu tukee oppilaiden kielitaidon kehittymistä. Oppilaita kannustetaan opiskelemaan myös muita koulun tarjoamia kieliä. Oppilaille, joilla on kieliin liittyviä oppimisvaikeuksia, tarjotaan tukea. Opetus suunnitellaan niin, että se tarjoaa haasteita myös muita nopeammin edistyville tai englannin kieltä entuudestaan osaaville oppilaille.

Englannin opetuksen keskeiset sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

- Tutustutaan kielten ja kulttuurien moninaisuuteen sekä englannin levinneisyyteen.
- Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa.
- Hankitaan tietoa kielen ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteisölle.
- Harjoitellaan arvostavaa kielenkäyttöä vuorovaikutustilanteissa.
- Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen.
- Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

S2 Kielenopiskelutaidot

- Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta.
- Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omissa ilmaisuissa, muistiinpainamiskeinoja, tuntemattoman sanan merkityksen pääättelemistä asiayhteydestä.
- Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen.

S3 Kehittyvä kielitaito

- Taito toimia vuorovaikutuksessa
- Taito tulkita tekstejä
- Taito tuottaa tekstejä
- Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan englantia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ja toiminta englanninkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä lähtökohtana oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä, me ja maailma.
- Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä.
- Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella vaativampia kielenkäyttötilanteita. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytimiä ja intonaatiota. Harjoitellaan tunnistamaan englannin kielen foneegsen tarkekirjoituksen merkkejä.
- Opetellaan löytämään englanninkielistä aineistoa esimerkiksi ympäristöstä, verkosta ja kirjastosta. Valittaessa tekstejä ja aiheita otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalin kommunikaation kielenä.

Oppilaan oppimisen arviointi englanninkielessä

Arviointi on luonteeltaan kannustavaa ja antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoisiksi omista kielitaidoistaan, kehittää niitä ja painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja.

Englannin sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan arvioidaan oppilaiden osaamista suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppimista arvioidaan monin eri tavoin myös itse- ja vertaisarviointin keinoin. Arvioinnissa otetaan huomioon kaikki kielitaidon osa-alueet.

Englannin A-oppimäärän arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö- alueet	Arvioinnin kohteet op- piaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninai- suuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 ohjata oppilasta havaitse- maan lähiympäristön ja maailman kielellinen ja kulttuurinen runsaus sekä englannin asema globaalien viestinnän kielenä.	S1	Kielellisen ympäristön hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata pääpiirteissään, millaisia kieliä on hänen lä- hiympäristössään, mitkä ovat maailman eniten puhutut kielet ja miten laajalla levinnyt englannin kieli on.
T2 motivoida oppilasta arvos- tamaan omaa kielij- ja kulttuuri- taustansa sekä maailman kie- lellistä ja kulttuurista moninai- suutta ja kohtaamaan ihmisiä ilman arvottavia ennakkooletuksia	S1		Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T3 ohjata oppilasta havaitse- maan kielij yhdistäviä ja erottavia ilmiöitä sekä tukea oppilaiden kielellisen päättelykyvyn kehittymistä	S1	Kielellinen pääosa	Oppilas osaa tehdä havaintoja englannin kielen ja äidinkielen tai muun osaamansa kielen rakenteel- lisista, sanastollisista tai muista eroista ja yhtäläisyyksistä.
T4 ohjata oppilasta ymmärtä- mään, että englanniksi on saa- tavilla runsaasti aineistoa ja valitsemaan niistä omaa oppi- mistaan edistävää, sisällöltään ja vaikeustasoltaan sopivaa ai- neistoa	S1	Englanninkielisen aineis- ton löytäminen	Oppilas osaa kertoa, millaista englanninkielistä hänen omaa oppimistaan edistävää aineistoa on saatavilla.
Kielenopiskelutaidot			
T5 tutustua yhdessä opetuksen tavoitteisiin ja luoda salliva opiskeluympäristö, jossa tärkeintä on viestin välittyminen sekä kannustava yhdessä oppiminen	S2	Tietoisuus tavoitteista ja toiminta ryhmässä	Oppilas osaa kuvata opiskelun tavoitteita ja osallistuu ryhmän yhteisten tehtävien tekoon.
T6 ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta kielenopiske- lustaan ja kannustaa harjaan- nuttamaan kielitaitoaan rohkeasti ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen sekä kokeilemaan,	S2	Kielenopiskelutavoittei- den asettaminen ja löy- ttäminen	Oppilas asettaa tavoitteita kielenopiskelulle, harjoittelee erilaisia tapoja opiskella kieliä käyttäen myös tieto- ja viestintäteknologiaa,

millaiset tavat oppia kieliä sopivat hänelle parhaiten			harjaannuttaa ja arvioi taitojaan
--	--	--	-----------------------------------

Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			Taitotaso A2.1
T7 ohjata oppilasta harjoitteluun vuorovaikutusta aihepiiriltään monenlaisissa tilanteissa rohkaisten viestintänsä jatkamiseen mahdollisista katkoksista huolimatta	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas pystyy vaihtamaan ajatuksia tai Letoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintänsä.
T8 rohkaista oppilasta pitämään yllä viestintänsä käyttäen monenlaisia viestintänsä jatkamisen keinoja	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas osallistuu enenevässä määrin viestintään. Oppilas turvautuu harvemmin ei-kielellisiin ilmaisiin. Oppilas joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein. Oppilas osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja omassa viestinnässään.
T9 tukea oppilaan viestinnän kulttuurista sopivuutta tarjoamalla mahdollisuuksia harjoitella monipuolisia sosiaalisia tilanteita	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista. Oppilas osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja sekä esittää kohteliaasL esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä ja vastata sellaisiin.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			Taitotaso A2.1
T10 ohjata oppilasta työskentelemään vaativuudeltaan monentasoisten puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien parissa käyttäen erilaisia ymmärtämisstrategioita	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhettas sisältäviä tekstejä. Oppilas ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tektin pääajatuksen tuttua sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Oppilas pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukena.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			Taitotaso A2.1
T11 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tuottaa puhetta ja kirjoitusta laajenevasta aihepiiristä kiinnittäen huomiota myös keskeisiin rakenteisiin ja ääntämisen perussääntöihin	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Oppilas osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita. Oppilas osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Ruotsinkieli

Opetuksessa tuodaan esille Suomen muut viralliset kielet sekä vähemmistökielten ja uhanalaisten kielten merkitys. Opetus tukee oppilaiden monikielisyyttä hyödyntämällä kaikkia, myös oppilaiden vapaa-ajalla käyttämiä kieliä. Kielikasvatus edellyttää eri oppiaineiden yhteistyötä. Tavoitteena on kannustaa oppilasta kiinnostumaan Suomen ja Pohjoismaiden kielellisestä ja kulttuurisesta runsaudesta sekä motivoida oppilasta arvostamaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaansa.

Ruotsin kielen sisältöalueet

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen

- Tutustutaan ruotsin ja muiden pohjoismaisten kielten ja kulttuurien piirteisiin ja sukulaisuussuhteisiin. Vertaillaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja.
- Pohditaan omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Hankitaan tietoa ja keskustellaan Suomen kansalliskielistä ja vähemmistökielistä sekä niiden merkityksestä yksilölle ja yhteisölle.
- Kuunnellaan eri kieliä, katsellaan eri tapoja kirjoittaa, tehdään havaintoja sanojen lainautumisesta kielestä toiseen.
- Pohditaan, miten voi toimia, jos osaa kieltä vain vähän.

S2 Kielenopiskelutaidot

- Opetellaan suunnittelemaan toimintaa yhdessä, antamaan ja ottamaan vastaan palautetta ja ottamaan vastuuta.
- Ohjataan oppilaita huomaamaan ruotsin kieli ympärillään.
- Opetellaan tehokkaita kielenopiskelutapoja, kuten uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omilla ilmaisuilla, muistiinpainamiskeinoja ja tuntemattoman sanan merkityksen pääättelemistä asiayhteydestä.
- Totutellaan arvioimaan omaa kielitaitoa

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä

- Opetellaan kuulemaan, puhumaan, lukemaan ja kirjoittamaan ruotsia monenlaisista aiheista. Keskeisiä aiheita ovat minä itse, perheeni, ystäväni, koulu, harrastukset ja vapaa-ajan vietto sekä elämä ruotsinkielisessä ympäristössä. Lisäksi valitaan aiheita yhdessä.
- Sisältöjen valinnassa lähtökohtana on oppilaiden jokapäiväinen elämänpiiri, kiinnostuksen kohteet sekä ajankohtaisuus, näkökulmana minä ja me Suomessa ja Ruotsissa.
- Valitaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, kuten esimerkiksi tervehtiminen, avun pyytäminen tai mielipiteen ilmaiseminen. Sanastoa ja rakenteita opetellaan

monenlaisten tekstien, kuten pienten tarinoiden, näytelmien, haastattelujen ja sanoitusten yhteydessä.

- Tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella myös vaativampia kielenkäyttötilanteita.
- Opetellaan löytämään ruotsinkielistä aineistoa ympäristöstä, verkosta, kirjastosta, jne. Opetellaan ruotsin kielen tärkeimmät suomen kielestä poikkeavat foneegset merkit ja niiden ääntäminen.

Oppilaan oppimisen arviointi ruotsin kielessä

Arviointi ja palaute on luonteeltaan oppimista ohjaavaa ja kannustavaa. Se antaa oppilaille mahdollisuuden tulla tietoisiksi omista taidoistaan, kehittää niitä ja painottaa itselleen luontevia ilmaisumuotoja. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppimista arvioidaan monin eri tavoin ja se kohdistuu kaikkiin tälle oppiaineelle asetettuihin tavoitteisiin eri kielitaidon osa-alueilla.

Vieraan kielen B1-oppimäärän arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen
Kasvu kul1uuriseen monimuotoisuuteen ja kieli0etoisuuteen			
T1 auttaa oppilasta jäsentämään käsitystään kaikkien osaamiensa kielten keskinäisistä suhteista	S1	Kielten keskinäissuhteiden hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata, mihin kielikulttuuriin hänen osaamansa ja opiskelemansa kielet kuuluvat.
T2 auttaa oppilasta hahmottamaan opiskeltavan kielen asemaa maailmassa ja sen levinneisyyttä	S1	Kielen aseman tunteminen	Oppilas osaa kertoa, missä maissa opiskeltavaa kieltä puhutaan.

Kielenopiskelutaidot			Oppilas harjaannuttaa kielitaitoaan ryhmässä myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen, huolehtii harjoituksista ja kotitehtävistään sekä osallistuu ryhmän työskentelyyn myönteisellä tavalla. Oppilas osaa arvioida kielitaitonsa kehittymistä suhteellisen realistisesti.
T3 ohjata oppilasta harjaannuttamaan viestinnällisiä taitojaan sallivassa opiskeluilmapiirissä sekä ottamaan vastuuta opiskelustaan ja arvioimaan osaamistaan	S2	Toiminta opiskelutilanteissa, oman osaamisen arviointi	
T4 rohkaista oppilasta näkemään opiskeltavan kielen taito tärkeänä osana elinikäistä oppimista ja oman kielivarannon karttumista ja rohkaista	S2	Kielen käyttöalueiden ja -mahdollisuuksien tunnistaminen	Oppilas osaa nimetä joitakin kyseisen kielen käyttöalueita ja -mahdollisuuksia.

löytämään ja hyödyntämään kohdekielisiä aineistoja myös koulun ulkopuolella			
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutustilanteissa			Taitotaso A1.2
T5 ohjata oppilasta harjoittelemaan erilaisia, erityisesti suullisia viestintätilanteita	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa,	Oppilas selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.
T6 rohkaista oppilasta käyttämään viettensä perille saamiseksi monenlaisia, myös ei-kielellisiä keinoja ja pyytämään tarvittaessa toistoa ja hidastusta	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisiin sanoihin ja ilmauksiin. Oppilas tarvitsee paljon apukeinoja ja osaa pyytää toistamista tai hidastamista.
T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan erilaisia kohteliaisuuden ilmauksia	S3	Viestinnän kulttuurin sopivuus	Oppilas osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			Taitotaso A1.2
T8 rohkaista oppilasta ottamaan selvää tilanneyhteyden avulla helposti ennakoitavasta ja ikätasolleen sopivasta puheesta tai kirjoitetusta tekstistä	S3	Tekstien tulkintataidot	Oppilas ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Oppilas tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.

Uskonto

Uskonnon opetuksen tehtävänä on antaa oppilaille laaja uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys. Se tutustuttaa uskonto- ja katsomusperinteisiin Suomessa sekä uskontoihin ja katsomuksiin muualla maailmassa. Oppiaine edistää uskonnon ja kulttuurin välisen suhteen ymmärtämistä sekä uskontojen ja katsomusten monilukutaitoa. Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja auttaa ymmärtämään niistä käytävää keskustelua.

Oppilaita ohjataan kriittiseen ajatteluun sekä tarkastelemaan uskontoja ja katsomuksia eri näkökulmista. Opetuksessa pohditaan uskon ja tiedon suhdetta sekä uskonnoille ominaista kieltä, symboliikkaa ja käsitteistöä. Uskonnon opetus antaa valmiuksia uskontojen ja katsomusten dialogiin, jota käydään sekä katsomusten sisällä että niiden välillä. Opetus kannustaa oppilaita kunnioittamaan kaikkea elämää, ihmisarvoa sekä omaa ja toisen pyhää.

Opetuksessa tutustutaan eettiseen ajatteluun ja rohkaistaan oppilaita pohtimaan omakohtaisesti eettisiä kysymyksiä ja elämän valintojen tarkoituksia. Opetus tukee oppilaan itsetuntemusta, itsensä arvostamista ja elämänhallintataitojen kehittymistä. Opetus antaa oppilaalle aineksia oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin. Uskonnon opetus tukee oppilaan kasvua yhteisön ja demokraattisen yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi ja maailmankansalaiseksi.

Vuosiluokilla 5-6 uskonnon opetuksessa laajennetaan ja syvennetään kristillisen uskon perustietoja. Opetuksessa perehdytään raamatun kertomuksiin sekä keskeiseen oppiin, eettisiin periaatteisiin, toimintaan ja tapoihin. Oppilaita kannustetaan ihmettelyyn ja kyselyyn. Opetuksessa tutustutaan Suomen ja Euroopan uskonnollisiin juuriin sekä uskonnolliseen ja katsomukselliseen elämään nyky-Suomessa ja Euroopassa. Oppilaat harjaannuttavat medialukutaitoaan ja heitä ohjataan arvioimaan löytämäänsä tietoa.

Opetuksessa käsitellään lasten oikeuksia ja yksilön vastuuta omista teoistaan. Opetuksessa harjoitellaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä tuetaan oppilaita muodostamaan ja perustelemaan omia näkemyksiä. Oppilaita rohkaistaan ystävyyteen, myönteisen luokka- ja kouluyhteisön rakentamiseen sekä toimimaan syrjintää ja epäoikeudenmukaisuutta vastaan.

Uskontoa on Costan kristillisessä koulussa kaikilla oppilailla kaksi viikkotuntia, mikä tarjoaa mahdollisuuden kaikkien opiskeltavien teemojen syventämiseen ja monipuolisten, katsomustietoisuutta kehittävien ja prosessoivien työskentelytapojen käyttämiseen. Uskonnon ylimääräisistä viikkotunneista osa käytetään yhteisöllisyyden rakentamiseen siten, että kaikkien luokkien oppilaat toimivat yhdessä, luokkarajat ylittäen jonkin uskonnon sisältöihin liittyvän teeman parissa.

Oppimisympäristöt ja työtavat uskonnon oppiaineessa

Vuosiluokkien 5-6 uskonnonopetuksessa käytetään monimuotoisia, elämyksellisiä työtapoja. Katsomustietoisuutta kehittävä mielekäs ja oppilaslähtöinen opetus rakentuu oppilaan omakohtaisista kokemuksista ja mahdollisuuksista purkaa ajatuksia ja tunteita keskustelemalla opettajan ja muiden aikuisten sekä toisten samanikäisten kanssa. Tärkeimpinä työvälineinä uskonnonopetuksessa ovat oppikirjojen ohella kertomukset Raamatusta.

Perinteisen kertomisen ja lukemisen lisäksi kertomuksia voidaan nykytekniikkaa hyödyntäen kuunnella ja katsella ja tehdä omia tallenteita. Raamattu on tärkein lähdekirja, jota oppilaille opetetaan vähitellen käyttämään itsenäisesti.

Costan kristillinen koulu tekee yhteistyötä paikallisten seurakuntien kanssa. Yhteistyöseurakuntien ja -järjestöjen tulee koulussa vieraillessaan suhtautua kunnioittavasti kaikkiin kristillisiin tunnustusperinteisiin. Koulu tunnistaa koulun ja seurakunnan erilaiset roolit. Koululla ei pidetä seurakuntien tilaisuuksia eikä koulumme kautta välity oppilaille kutsuja seurakunnallisiin tapahtumiin.

Tärkeimpinä työvälineinä uskonnonopetuksessa ovat oppikirjojen ohella kertomukset Raamatusta. Uskonnonopetusta integroidaan erityisesti musiikin, kuvataiteiden ja äidinkielen

opetuksen kanssa. Uskonnolliseen musiikkiin tutustutaan laajasti kaikissa tyylilajeissaan sekä kuuntelemalla että laulamalla. Opetusta elävöitetään kuvin, näytelmin, lattiakuvamenetelmällä, taidekuvin sekä tekemällä itse kuvia, sarjakuvia ja elokuvia. Käsiteltävään ainekseen voidaan tutustua myös kirjallisuuden avulla.

Pedagoginen draama eri muodoissaan tarjoaa monia käyttökelpoisia menetelmiä bibliodraamamenetelmästä lasten itse tekemiin näytelmiin. Uskonnolliset kysymykset herättävät myös tarpeen keskustella, ja keskustelu onkin työskentelyn kenties tärkein osa. Saadut elämykset voidaan prosessoida ja sulatella itse tehtyihin töihin esimerkiksi askarrellen, muotoillen ja maalaten käyttämällä erilaisia materiaaleja ja välineitä. HOpetuksessa hyödynnetään myös valtakunnallisia ja kansainvälisiä sekä paikallisia uskonnonopetusta tukevia tapahtumia.

Kirkkovuoden kierto ja hengelliset juhlat otetaan huomioon erityisellä tavalla. Yhdessä juhlistetaan adventinaikaa, joka päättyy perinteiseen joulujuhlaan. Muita juhlia ovat pääsiäinen, Mikkelin päivä, pyhäinpäivä, loppiainen, laskiainen, helatorstai ja helluntai. Kirkkovuoden juhlat luovat luontevan yhteyden vierailu kirkossa. Lukuvuoden aikana voidaan järjestää ainakin yksi koulun yhteinen jumalanpalvelus.

Uskonnon oppimäärä sisältää valtakunnallisten opetussuunnitelman perusteiden mukaiset evankelisluterilaisen uskonnon sisällöt. Opetuksessa otetaan huomioon, että oppilaat kuuluvat useisiin eri kristillisiin kirkkokuntiin ja seurakuntiin tai eivät kuulu lainkaan. Opetuksen tavoitteena ei ole uskontoon sitouttaminen eikä minkään yksittäisen uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyyteen kasvattaminen, vaan laaja-alainen uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys sekä henkisen ja hengellisen osa-alueen sisältämien tarpeiden huomioiminen oppilaan kehityksessä.

Oppiainesisällöt uskonnon opiskelussa

S1 Suhde kristilliseen uskontoon:

- Uuden testamentin evankeliumit ja kirjeet, Jeesuksen elämä ja toiminta
- Kokonaiskuva Raamatusta, kristittyjen pyhästä kirjasta
- Jeesuksen opetukset (mm. Vuorisaarna) ja vertaukset
- Pohditaan Raamatun kertomusten vertauskuullisuutta ja sanomaa
- Tutustutaan kristilliseen jumalkäsitykseen Jeesuksen opetusten pohjalta
- Tutustutaan kristinuskon juuriin, alkuseurakunnan syntyyn, lähetyskäsky ja kristinuskon leviäminen, kristiusko Euroopassa ja maailmassa
- Rukous: Jeesuksen opetukset rukouksesta (Isä meidän -rukous) rukousperinne eri kirkkokunnissa ja evankelis- luterilaisen kirkon vaiheissa
- Kirkkotaide (esim. kirkkorakennukset ja kirkkotaide Euroopassa), J.S. Bachin ja muiden klassisten säveltäjien merkitys kirkkomusiikissa
- Kirkkovuoden juhlien ja pyhien ja perinteet Euroopassa
- Martti Luther ja reformaatio, luterilaisen ja muun protestanttisen uskontulkinnan keskeiset piirteet, Suomen kristilliset kirkot, herätysliikkeet ja uskonnolliset yhteisöt
- Kirkkovuoden juhlat ja perinteet Euroopassa

- Virret ja hengellinen musiikki, kirkkovuoden musiikki ja kirkkotaide maailman laajasti
- Messu, sakramentit, koululaisjumalanpalvelus, kristillinen symboliikka ja kirkon työntekijät Euroopassa ja maailmassa
- Tutustutaan kristillisiin symboleihin

S2 Uskontojen maailma

- Kristinuskon moninaisuus, eri kirkkokunnat sekä herätysliikkeet
- Oman ja toisen pyhän tunnistaminen ja kunnioittaminen
- Oman kulttuurin tunteminen perustana maailmankatsomuksen kehittämiselle nykymaailmassa
- YK:n ihmisoikeudet, tasa-arvo, yhteisvastuu
- Ekumenia, eurooppalainen ja maailmanlaajuinen näkökulma
- Juutalaisuus evankeliumeissa ja Jeesuksen opetuksissa
- Tutustutaan Suomen ja Euroopan uskonnolliseen ja katsomukselliseen nykytilaan ja sen taustana sekä uskonottomuuteen
- Tutustutaan alustavasti juutalaisuutta, islamia ja kristinuskoa yhdistäviin ja erottaviin tekijöihin
- Ajankohtaiset uskontoon liittyvät aiheet mediassa

S3 Hyvä elämä

- Oman ja toisen pyhän tunnistaminen ja kunnioittaminen
- Tarkastellaan elämää ja eettisiä kysymyksiä Jeesuksen opetusten ja arjen esimerkkien valossa.
- Eri uskontojen eettisten periaatteiden ja arvojen vertailua
- Selviytymistarinat Raamatun kertomuksissa
- Raamatun ja digiraamatun käytön harjoittelu
- Omien valintojen ja toiminnan vaikutus hyvään elämään, lähimmäisyyteen ja ihmissuhteisiin
- Kiusaamisen vastainen toiminta
- Opetellaan ottamaan vastuuta omista teoista ja sanoista vuorovaikutuksessa toisten kanssa
- Kestävän kehityksen ja luonnon sekä elämän suojelemisen näkökulmat, suhde kuluttamiseen, kohtuullisuus, omastaan antaminen
- Elämän kunnioittaminen ja huolenpito luomakunnasta
- Jumalan huolenpidon ja turvallisuuden kokemusten jakaminen

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki uskonnon opiskelussa

Oppimäärien toteutuksessa tehdään toimintaan ja opetukseen liittyvät ratkaisut huomioiden oppilaiden erilaiset uskonnolliset ja katsomukselliset taustat ja kehittyvä kielitaito. Keskeisten käsitteiden ymmärtämistä tuetaan. Opetuksessa luodaan oppimista ja osallisuutta edistäviä yhteisiä tilanteita sekä ohjataan ja vahvistetaan oppilaan opiskelutaitoja ja oma-aloitteisuutta.

Uskonnon opetuksessa oppimisen arviointi vuosiluokilla

Arviointi on luonteeltaan ohjaavaa ja kannustavaa. Palautteella pyritään rohkaisemaan oppilasta perehtymään ja tutkimaan uskontojen keskeisiä lähteitä ja piirteitä sekä tekemään asioista omia tulkintoja. Arvioinnissa otetaan huomioon monimuotoiset kirjallisen ja suullisen tuottamisen tavat sekä muun tekemisen ja ilmaisumuotojen kautta osoitettu osaaminen. Tärkeää on niiden kautta osoitettu taito ilmaista itseään ja ajatuksiaan.

Yksityiskohtaisen tiedon muistamisen sijaan arvioinnissa kiinnitetään erityisesti huomiota tiedon soveltamiseen sekä ajattelun kehittymiseen.

Uskonnon arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten

Tavoitteet	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvion ”hyvä” / arvosanan kahdeksan osaaminen
T1 ohjata oppilasta perehtymään kristinuskon pyhään kirjaan ja kertomuksiin sekä keskeisiin oppeihin	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa nimetä kristinuskon lähteitä ja tekstejä sekä kuvata niiden keskeisiä sisältöjä.
T2 ohjata oppilas tutustumaan kristinuskon tapoihin ja pyhiin paikkoihin ja rakennuksiin	S1	Uskontoa koskevan tiedon hallitseminen, uskonnon monilukutaito	Oppilas osaa kertoa esimerkkien avulla kristinuskon keskeisistä tavoista ja pyhistä paikoista sekä kuvata niiden merkitystä.
T3 auttaa oppilasta tunnistamaan uskonnollisen kielen erityispiirteitä ja vertauskuvallisuutta	S1, S3	Uskonnon kielen ja symbolien analysointi	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskonnollisesta kielestä ja sen vertauskuvallisuudesta
T4 ohjata oppilas etsimään, arvioimaan ja käyttämään uskontoa koskevaa Letoa erilaisista lähteistä	S1, S2, S3	Oppimaan oppimisen taidot uskonnon opiskelussa	Oppilas osaa hakea tietoa useasta lähteestä. Oppilas harjoittelee arvioimaan löytämänsä tiedon luotettavuutta ja objektiivisuutta.

T5 opastaa oppilasta perehtymään Suomen ja Euroopan uskonnollisiin ja katsomuksellisiin juuriin ja nykytilaan	S1, S2	Uskontoa ja kulttuuria koskeva Leto	Oppilas tunnistaa uskontojen merkityksiä yhteiskuntien kehityksessä, kulttuurissa ja mediassa ja osaa antaa niistä esimerkkejä. Hän osaa kuvata suomalaisen ja eurooppalaisen uskonnollisuuden juuria pääpiirteissään.
T6 ohjata oppilas tutustumaan juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin ja niiden vaikutukseen ja historiaan Euroopassa	S2, S3	Uskontoa ja kulttuuria koskeva Leto	Oppilas osaa kuvata juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin pääpiirteet sekä niiden keskinäiset suhteet.
T7 kannustaa oppilasta kunnioittamaan omaa ja toisen pyhää sekä käyttäytymään asianmukaisesti erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja tianteissa	S1, S2, S3	Uskonnon monilukutaito	Oppilas tietää, miten toimitaan ja pyrkii toimimaan asianmukaisesti ja kunnioittaa tavasti erilaisissa uskonnollisissa tilanteissa ja paikoissa.
T8 ohjata oppilas perehtymään kristinuskon eettisiin opetuksiin sekä eri uskontoja yhdistäviin eettisiin periaatteisiin	S2, S3	Etiikkaa koskeva tieto	Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä kristinuskon eettisiä opetuksia sekä uskontoja ja katsomuksia yhdistäviä eettisiä periaatteita.
T9 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisoikeuksiin ja erityisesti YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen sisältyviä arvo- ja yksilön ja yhteisön näkökulmasta	S2, S3	Ihmisoikeusetikka	Oppilas tietää YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen keskeisen sisällön ja osaa kertoa esimerkkejä ihmisoikeuksista.
T10 ohjata oppilasta arvioimaan tekemiään valintoja ja pohtimaan toiminnan taustalla vaikuttavia arvoja eettisten periaatteiden ja kestävän tulevaisuuden näkökulmasta	S2, S3	Eettinen pohdinta	Oppilas osaa kertoa arjen esimerkkejä kestävän tulevaisuuden rakentamisesta. Hän osaa soveltaa kristinuskon eettisiä periaatteita omassa pohdinnassaan.
T11 luoda oppilaalle mahdollisuuksia keskustella eettisistä kysymyksistä, ilmaista rakentavasti ajatuksiaan ja tunteitaan sekä harjoitella perustelemaan omia näkemyksiään	S1, S2, S3	Ajattelun ja vuorovaikutuksen taidot	Oppilas osallistuu yhteiseen keskusteluun, osaa kuunnella toisia ja ilmaista itseään.
T12 auttaa ja tukea oppilasta muodostamaan ja vahvistamaan myönteistä maailmankatsomusta, itsetuntoa ja luottamusta elämään	S3		Ei vaikuta arvosanan muodostumiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.

Ympäristöoppi

Ympäristöoppi on biologian, maantiedon, fysiikan, kemian ja terveystiedon tiedonaloista koostuva integroitu oppiaine, jonka opetukseen sisältyy kestävän kehityksen näkökulma ekologiseen, kulttuuriseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen ulottuvuuteen. Ympäristöopissa yhdistyy sekä luonnon- että ihmistieteellisiä näkökulmia.

Ympäristöopissa oppilaat nähdään osana ympäristöä, jossa he elävät. Lähtökohtana on luonnon kunnioittaminen ja ihmisoikeuksien mukainen arvokas elämä. Keskeisenä tavoitteena on ohjata ymmärtämään ihmisten tekemien valintojen vaikutuksia elämälle ja ympäristölle nyt sekä tulevaisuudessa.

Ympäristöopin monitieteinen perusta edellyttää, että oppilaat harjaantuvat hankkimaan, käsittelemään, tuottamaan, esittämään, arvioimaan ja arvottamaan tietoa erilaisissa tilanteissa. Tieteellistä tietoa käytetään opetuksen perustana ja kriittisen ajattelun kehittämiseen kiinnitetään huomiota.

Ympäristöopin tavoitteiden kannalta keskeistä oppilaiden oppiminen käyttämään monipuolisesti erilaisia opiskelutapoja. Erityisesti tärkeää on turvallinen ja muut huomioiva toimiminen eri oppimisympäristöissä. Oppilaille annetaan mahdollisuus myös syventymiseen ja rauhoittumiseen.

Ympäristöopin oppisisällöt

Opetuksen tavoitteena on herättää ja syventää oppilaiden kiinnostusta ympäristöopin eri tiedonaloja kohtaan.

Biologian kannalta keskeistä on

- oppia tuntemaan ja ymmärtämään luonnonympäristöä, ihmistä, elämää, sen kehittymistä ja reunaehtoja maapallolla

Maantiedon kannalta keskeistä on

- tutkia omaa lähiympäristöä sekä ymmärtää erilaisia alueita maapallolla, niillä esiintyviä ilmiöitä ja alueilla asuvien ihmisten elämää.

Fysiikan kannalta keskeistä on

- ymmärtää luonnon perusrakenteita ja ilmiöitä, ja selittää näitä ilmiöitä käyttäen myös omissa tutkimuksissa saatavaa tietoa.

Kemian kannalta keskeistä on

- havaita erilaisia aineita ympärillämme sekä tutkia, kuvailla ja selittää niiden ominaisuuksia, rakenteita ja niissä tapahtuvia muutoksia.

Terveystiedon kannalta keskeistä on

- oppia ymmärtämään terveyttä tukevia ja suojaavia tekijöitä ympäristössä ja ihmisten toiminnassa, ja edistää terveyttä, kokonaisvaltaista hyvinvointia ja turvallisuutta tukevaa osaamista.

S1 Minä ihmisenä

- Ihmisen rakenne ja keskeiset elintoimintoinnot sekä ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheet
- Käsitellään ikäkauden mukaisesti seksuaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä.
- Harjoitellaan tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä ja tiedostamaan omia ajatuksia, tarpeita, asenteita ja arvoja.
- Perehdytään terveyden osa-alueisiin ja voimavaroihin, arjen terveystottumuksiin, mielenterveystaitoihin, sairauksien ehkäisyyn ja itsehoitotaitoihin.
- Harjoitellaan tunteiden tunnistamista, ilmaisuja ja säätelyä.

S2 Arjen tilanteissa ja yhteisöissä toimiminen

- Arjen tilanteissa harjoitellaan selittämään ilmiöitä ja teknologiaa
- Tutkitaan laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisia rakenteita.
- Harjoitellaan turvallisuuden edistämistä ja turvataitoja seuraavilla osa-alueilla: liikenne-, palo-, sähköturvallisuus, tapaturmat, myrkytykset, päihteet, kiusaamisen ehkäisy, fyysinen ja henkinen koskemattomuus
- Harjoitellaan toimintaa ensiapu- ja vaaratilanteissa
- Harjoitellaan toimimista erilaisissa yhteisöissä sekä pohditaan erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja yhteisöjen merkitystä hyvinvoinnille.

S3 Löytöretkelle monimuotoiseen maailmaan

- Monipuolisten alueellisten esimerkkien ja ajankohtaisten uutisten avulla hahmotetaan Suomen, Pohjoismaiden, Espanjan ja Euroopan muiden maanosien luonnonympäristöä ja ihmisen toimintaa.
- Keskeisiä näkökulmia ovat luonnon ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen sekä globaalin ymmärryksen vahvistaminen.
- Maailmankuvan ja sen alueellisen viitekehyksen rakentamisessa käytetään monipuolisesti karttoja ja muuta geomediala.

S4 Ympäristön tutkiminen

- Oppilaiden omaan elinympäristöön liittyviä tutkimustehtäviä.
- Elinympäristön elollinen ja eloton luonto, rakennettu ja sosiaalinen ympäristö
- Ympäristön ilmiöt, materiaalit ja teknologiset sovellukset.

- Harjoitellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheita. Tutkitaan säätä sekä maa- ja kallioperää. Tutkimalla kappaleiden liikkeiden muutoksia, tutustutaan voiman käsitteeseen.
- Tunnistetaan eliöitä ja elinympäristöjä sekä tutkitaan kokeellisesti kasvien kasvua.
- Kotiseudun erilaisten ympäristöjen merkitystä havainnoidaan myös hyvinvoinnin näkökulmasta.
- Tutustutaan ympäristössä toimimisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin.

S5 Luonnon rakenteet, periaatteet ja kiertokulut

- Erilaisten materiaalien ja aineiden avulla tarkastellaan olomuotoja ja aineiden ominaisuuksia.
- Palaminen, yhteyttäminen ja veden kiertokulku muodostavat pohjan aineen muutosten ja aineen säilymisen periaatteen hahmottamiselle.
- Lämpötilan mittaamisen, lämpöenergiaan perehtymisen ja energialajien muuntumisen avulla tutustutaan energian säilymisen periaatteeseen.
- Tutkitaan ääni- ja valoilmioita.
- Perehdytään lähiavaruuteen, vuodenaikoihin, päivän ja yön vaihteluun sekä maapallon rakenteeseen.
- Tutkitaan eliöiden ja niiden elinympäristöjen sekä ihmisen toiminnan vuorovaikutussuhteita. Tutustutaan ravintoketjuihin, eläinten ja kasvien lisääntymiseen, ravinnon tuotantoon ja ruoan reitteihin sekä metsien hyötykäyttöön.

S6 Kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Luonnon monimuotoisuuden vaaliminen, luonnonvarojen kestävä käyttö
- Oman toiminnan vaikutuksia itselle, toisiin ihmisiin, eläinten hyvinvointiin, luontoon ja yhteiskuntaan.
- Harjoitellaan ympäristövastuullista toimintaa omassa lähiympäristössä sekä toisista huolehtimista.
- Terveiden edistäminen
- Oman kulttuuriperinnön vaaliminen
- Monikulttuurisessa maailmassa eläminen sekä ihmiskunnan globaali hyvinvointi nyt ja tulevaisuudessa.
- Toteutetaan yhteinen vaikuttamisprojekti, jossa harjoitellaan osallistumista ja vaikuttamista paikallisella tai globaalilla tasolla.

Ympäristöopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnan lähtökohtana ovat oppilaiden omat kokemukset ihmiseen, ympäristöön, ihmisen toimintaan ja arkeen liittyvistä asioista, ilmiöistä ja tapahtumista. Oppimisympäristöjä ja työtapoja valitessa otetaan huomioon toiminnallisuus, kokemuksellisuus, elämyksellisyys, draaman ja tarinoiden käyttö sekä ympäristöopin monitieteinen perusta. Ympäristöopin eri tiedonalojen ilmiöitä pyritään tutkimaan

luonnollisissa tilanteissa ja ympäristöissä. Oppimisympäristöinä käytetään koulun tilojen ja opeusryhmän lisäksi monipuolisesL lähiluontoa ja rakennettua ympäristöä, erilaisia yhteisöjä ja vuorovaikutustilanteita, tieto- ja viestintäteknologisia ympäristöjä sekä paikallisia mahdollisuuksia kuten yhteistyötä muiden koulujen, museoiden, yritysten, kansalaisjärjestöjen, luonto- ja tiedekeskusten kanssa.

Tavoitteiden kannalta keskeistä on oppilaiden osallisuus ja vuorovaikutus yksinkertaisten tutkimusten suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä erilaisten näkökulmien ja ratkaisujen pohtimisessa. Oppilaiden aktiivinen työskentely opiskeltavan ilmiön, teeman tai ajankohtaisen ongelman parissa tukee ympäristöopin tavoitteiden mukaista oppimista.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ympäristöopissa

Ympäristöopin tavoitteiden kannalta keskeistä on ohjata oppilaita käyttämään monipuolisesL erilaisia opiskelutapoja. Ohjausta tarvitaan erityisesti turvalliseen ja muut huomioivaan toimimiseen eri oppimisympäristöissä. Opetuksessa ja työtapojen valinnassa otetaan huomioon oppilaiden aikaisemmat tiedot ja taidot sekä kehitykseen, elämäntilanteeseen ja kulttuuriin liittyvät erityistarpeet. Oppilaita ohjataan kunnioittamaan jokaisen oikeutta yksityisyyteen itseään koskevissa henkilökohtaisissa asioissa. Tutkimuksellinen työskentely ja eri ajattelutaitojen tasoilla olevat harjoitukset voivat tukea eriyttämistä yksilöllisten tarpeiden mukaan. Yhteisönä toimiminen tukee yhdessä oppimista ja erilaisten vahvuuksien hyödyntämistä. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistumista ympäristöopissa. Oppilaille annetaan mahdollisuus myös syventymiseen ja rauhoittumiseen.

Oppilaan oppimisen arviointi ympäristöopissa

Oppilaille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia osoittaa oppimistaan. Arviointi perustuu monimuotoisten tuotosten lisäksi oppilaiden työskentelyn havainnointiin ja keskusteluihin.

Tutkimuksissa ja projekteissa keskitytään arvioimaan vain muutamaa osa-aluetta kerrallaan yhdessä astettujen tavoitteiden mukaisesti. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omia ennakkotietojaan, -taitojaan ja -käsityksiään. Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen, kysymysten ja konkreettisten kehittämis ehdotusten avulla.

Sisällön lisäksi arvioidaan olennaisen hahmottamista, tiedonhakua ja ilmaisun selkeyttä. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Huomioitavaa on, että arvioinnin kohteena eivät ole oppilaiden arvot, asenteet, terveyskäyttäytyminen, sosiaalisuus, temperamentti tai muut henkilökohtaiset ominaisuudet.

Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä tutkimisen ja toimimisen taitojen lisäksi myös eri tiedonalojen osaaminen.

Arvioinnin kohteena ovat erityisesti

- taito kuvata esimerkkien avulla kestävän tulevaisuuden rakentamista tukevia ja uhkaavia tekijöitä
- taito kuvata erilaisia keinoja lähiympäristön ja -yhteisöjen vaalimiseen, kehittämiseen ja niihin vaikuttamiseen

- toiminta yhteisessä vaikuttamisprojektissa
- taito muodostaa aiheeseen liittyviä kysymyksiä, joita voi kehittää tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdaksi
- taito havainnoida, mitata ja dokumentoida tuloksia ohjeiden mukaisesti
- taito osaa suunnitella pieniä tutkimuksia yksin tai yhdessä muiden kanssa
- taito syy-seuraussuhteiden tunnistamisessa ja yksinkertaisten johtopäätöksiä tekeminen tuloksista.
- taito osata esittää tuloksiaan selkeästi
- taito osaa kuvata joidenkin arjen teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja antaa esimerkkejä niiden merkityksestä
- taito osata esitellä keskeisiä hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä tekijöitä esimerkkien avulla, kuvata turvallisuusohjeita ja toimintatapoja
- taito osata hakea tietoa erilaisista tietolähteistä ja valita joitakin luotettavia tietolähteitä
- taito osata havainnoida ja kuvata yksinkertaisia fysikaalisia ilmiöitä arjessa, olomuotoja, ominaisuuksia

Työskentelyn jäsentäminen kokonaisuuksiksi, joilla on omat tavoitteensa ja arviointiperusteensa, tukee monipuolista arviointia. Tutkimuksissa ja projekteissa keskitytään arvioimaan vain muutamaa osa-aluetta asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omia ennakkotietojaan, -taitojaan ja -käsityksiään.

Työskentelyn etenemistä ohjataan rakentavan palautteen, kysymysten ja konkreettisten kehittämis ehdotusten avulla. Myönteinen palaute ja kannustaminen tukevat erityisesti tutkimisen taitojen ja motivaation kehittymistä. Oppilaille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia osoittaa oppimistaan. Arviointi perustuu monimuotoisten tuotosten lisäksi oppilaiden työskentelyn havainnointiin ja keskusteluihin. Sisällön lisäksi arvioidaan olennaisen hahmottamista, tiedonhakua ja ilmaisun selkeyttä. Kokonaisuuksien lopussa arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Oppilaat harjoittelevat omien vahvuuksien ja kehittämistarpeiden tunnistamista sekä kannustamaan toisiaan oppimisessa. Arvioinnin kohteena eivät ole oppilaiden arvot, asenteet, terveyskäyttäytyminen, sosiaalisuus, temperamentti tai muut henkilökohtaiset ominaisuudet.

Ympäristöopin sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää ympäristöopin valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä tutkimisen ja toimimisen taitojen lisäksi myös tiedonalojen osaaminen.

Ympäristöopin arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet ympäristöopin	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaa-minen
Merkitys, arvot, asenteet			
T1 synnyttää ja ylläpitää oppilaan kiinnostusta ympäristöön ja ympäristöopin opiskeluun sekä auttaa oppilasta kokemaan kaikki ympäristöopin tiedonalat merkitykselliseksi itselleen	S1-S6	Ympäristöopin merkityksen hahmottaminen	Oppilas osaa antaa esimerkkejä ympäristöopin tiedonalojen merkityksestä.
T2 ohjata ja kannustaa oppilasta asettamaan omia opiskelutavoitteita ja työskentelemään pitkäjänteisesti niiden saavuttamiseksi sekä tunnistamaan omaa ympäristöopin osaamistaan	S1-S6	Tavoitteellinen työskentely ja oppimaan oppiminen	Oppilas osaa asettaa omia tavoitteita pienille kokonaisuuksille ja työskennellä yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.
T3 tukea oppilaan ympäristötietoisuuden kehittymistä sekä ohjata oppilasta toimimaan ja vaikuttamaan lähiympäristössään ja yhteisöissään kestävän kehityksen edistämiseksi ja arvostamaan kestävän kehityksen merkitystä itselle ja maailmalle	S1-S6	Kestävän kehityksen tiedot ja taidot	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla kestävän tulevaisuuden rakentamista tukevia ja uhkaavia tekijöitä. Oppilas osaa kuvata erilaisia keino- ja lähiympäristön ja yhteisöjen vaalimiseen, kehittämiseen ja niihin vaikuttamiseen sekä toimia ohjatusti yhteisessä vaikuttamisprojektissa.
Tutkimisen ja toimimisen taidot			

T4 rohkaista oppilasta muodostamaan kysymyksiä eri aihepiiristä sekä käyttämään niitä tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana	S1-S6	Kysymysten muodostaminen	Oppilas osaa muodostaa aiheeseen liittyviä kysymyksiä, joita voidaan yhdessä kehittää tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdaksi.
T5 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja toteuttamaan pieniä tutkimuksia, tekemään havaintoja ja mittauksia monipuolisissa oppimisympäristöissä eri aisteja ja tutkimus- ja mittausvälineitä käyttäen	S1-S6	Tutkimisen taidot: suunnittelu, havainnointi ja mittaukset	Oppilas osaa toimia, havainnoida, mitata ja dokumentoida tuloksia ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa suunnitella pieniä tutkimuksia yksin tai yhdessä muiden kanssa.
T6 ohjata oppilasta tunnistamaan syyseuraussuhteita, tekemään johtopäätöksiä tuloksistaan sekä esittämään tuloksiaan ja tutkimuksiaan eri tavoin	S1-S6	Tutkimisen taidot: johtopäätösten tekeminen ja tulosten esittäminen	Oppilas harjoittelee ohjatusti syyseuraussuhteiden tunnistamista ja osaa tehdä yksinkertaisia johtopäätöksiä tuloksista.

			Oppilas osaa esittää tuloksiaan selkeästi
T7 ohjata oppilasta ymmärtämään arjen teknologisten sovellusten käyttöä, merkitystä ja toimintaperiaatteita sekä innostaa oppilaita kokeilemaan, keksimään ja luomaan uutta yhdessä toimien	S2-S6	Teknologinen osaaminen ja yhteistyö teknologisessa ongelmanratkaisussa	Oppilas osaa kuvata joidenkin arjen teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja antaa esimerkkejä niiden merkityksestä. Oppilas osaa työskennellä kokeiluissa ja keksimisessä yhdessä toimien.
T8 kannustaa oppilasta edistämään hyvinvointia ja turvallisuutta toiminnassaan ja lähiympäristössään ja ohjata oppilasta toimimaan turvallisesti, tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja itseään suojellen	S1-S6	Turvallisuuden edistäminen ja turvataidot	Oppilas osaa esitellä keskeisiä hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä tekijöitä esimerkkien avulla. Oppilas osaa kuvata turvallisuusohjeita ja toimintatapoja erilaisissa vaara- ja ensiaputilanteissa, osaa käyttää niitä oppimistilanteissa sekä harjoittelee niiden perustelemista ympäristöopin eri tiedonalojen avulla.
T9 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään luonnossa ja rakennetussa ympäristössä	S2-S6	Ympäristössä toimiminen ja tutkiminen	Oppilas osaa toimia, liikkua ja retkeillä luonnossa ja rakennetussa ympäristössä ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa tehdä tutkimuksia ympäristössä ohjatusti sekä yksin että ryhmän jäsenenä.
T10 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia harjoitella ryhmässä toimimista erilaisissa rooleissa ja vuorovaikutustilanteissa, innostaa oppilasta ilmaisemaan itseään ja kuuntelemaan muita sekä tukea oppilaan valmiuksia tunnistaa, ilmaista ja säädellä tunteitaan	S1-S6	Vuorovaikutuksen taitojen kehittäminen sekä tunteiden tunnistaminen ja säätely	Oppilas osaa kuvata esimerkkien avulla ryhmässä toimimiseen, koheteliaaseen käytökseen sekä tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn liittyviä toimintamalleja ja harjoittelee niiden soveltamista eri rooleissa.

T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä sekä vuorovaikutuksen välineenä vastuullisesti, turvallisesti ja ergonomisesti	S1-S6	Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen	Oppilas osaa käyttää tietoviestintäteknologiaa tutkimusprosessin eri vaiheissa ja vuorovaikutuksen välineenä. Oppilas osaa kuvata tieto- ja viestintäteknologian vastuullista, turvallista ja ergonomista käyttöä.
Tiedot ja ymmärrys			
T12 ohjata oppilasta hahmottamaan ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä	S1-S6	Käsitteiden käyttö	Oppilas osaa kuvata ympäristöä, ihmisen toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin tiedonalo-

ympäristöopin käsitteiden avulla sekä kehittämään käsiterakenteitaan ennakkokäsityksistä kohti käsitteiden täsmällistä käyttöä			jen keskeisillä käsitteillä ja omin sanoin. Oppilas osaa yhdistää käsitteitä loogisesti toisiinsa.
T13 ohjata oppilasta ymmärtämään, käyttämään ja tekemään erilaisia malleja, joiden avulla voidaan tulkita ja selittää ihmistä, ympäristöä ja niiden ilmiöitä	S1-S6	Mallien käyttäminen	Oppilas osaa käyttää ja tulkita erilaisia konkreettisia malleja. Oppilas harjoittelee abstraktien mallien käyttöä.
T14 ohjata oppilasta hankkimaan luotettavaa tietoa, ilmaisemaan perustellen erilaisia näkemyksiä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesL tietolähteitä ja näkökulmia	S1-S6	Näkemyksien ilmaiseminen ja kriittinen lukutaito	Oppilas osaa hakea Letoa erilaisista tietolähteistä ja valita joitakin luotettavia tietolähteitä. Oppilas harjoittelee erilaisten näkemysten perustelemista ja osaa nimetä eroja eri näkökulmissa.
T15 ohjata oppilasta luonnon tutkimiseen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistamiseen ja ekologiseen ajatteluun sekä ohjata oppilasta ihmisen rakenteen, elintoimintojen ja kehityksen ymmärtämiseen	S1, S3-S6	Biologian tiedonala: Luonnon tutkiminen, eliöiden ja elinympäristöjen tunnistaminen, ihmisen rakenne, elintoiminnot ja kehitys	Oppilas osaa havainnoida luontoa, tunnistaa yleisimpiä kasvilajeja ja niiden tunnusomaisia elinympäristöjä. Oppilas laatii ohjatusti pienen kasvion, osaa tutkia kokeellisesL kasvun kasvu yksin ja yhdessä muiden kanssa sekä osaa pääpiirteittäin kuvata ihmisen rakenteen, elintoiminnot ja kehityksen.
T16 ohjata oppilasta maantieteelliseen ajatteluun, hahmottamaan omaa ympäristöä ja koko maailmaa sekä harjaannuttamaan kartankäyttö- ja muita geomediataitoja	S3-S6	Maantiedon tiedonala: Maapallon hahmottaminen, kartta- ja muut geomediataidot	Oppilas osaa tunnistaa eri alueta- sot, jäsentää omaa ympäristöään, hahmottaa opiskelemiaan alueita ja koko maapallon karttakuvaa sekä osaa kuvata alueellista monimuotoisuutta maapallolla. Oppilas osaa käyttää karttoja ja muita geomedialähteitä tiedonhaussa ja esittämisessä.

T17 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään fysi- kaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä rakentamaan perustaa energian säilymisen periaatteen ymmärtämiselle	S2, S4-S6	Fysiikan tiedonala: Fysikaalisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen	Oppilas osaa havainnoida ja kuvata yksinkertaisia fysi- kaalisia ilmiöitä arjessa, luonnossa ja teknologiassa sekä harjoittelee niihin liittyviä selityksiä. Oppilas osaa käyttää energia-, voima- ja liikekäsitteitä
--	-----------	--	---

			arkisissa tilanteissa ja osaa antaa esimerkkejä energian säilymisen periaatteesta.
T18 ohjata oppilasta tutkimaan, kuvaamaan ja selittämään kemiallisia ilmiöitä, aineiden ominaisuuksia ja muutoksia sekä rakentamaan perustaa aineen säilymisen periaatteen ymmärtämiselle	S2, S4-S6	Kemian tiedonala: Kemiallisten ilmiöiden tutkiminen, kuvaaminen ja selittäminen	Oppilas osaa havainnoida ja kuvata olomuotoja ja tuttujen aineiden ominaisuuksia sekä harjoittelee niihin liittyviä selityksiä. Oppilas osaa selittää aineen säilymisen periaatteen avulla esimerkiksi veden kiertokulkua tai kierrätystä.
T19 ohjata oppilasta ymmärtämään terveyden osa-alueita, arjen terveystottumusten merkitystä sekä elämäntapaa, lapsuuden ja nuoruuden yksilöllistä kasvua ja kehitystä sekä rohkaista oppilasta harjoittelemaan ja soveltamaan terveysosaamistaan arjessa.	S1-S3, S6	Terveystiedon tiedonala: Terveyden osa-alueiden ja arjen terveystottumuksien tuntemus sekä niiden merkityksen pohtiminen, ikäkauteen liittyvän kasvun ja kehityksen tunnistaminen ja kuvaaminen	Oppilas osaa kuvata terveyden osa-alueita ja antaa esimerkkejä siitä, miten terveyttä voidaan arjessa edistää. Oppilas osaa kuvata elämäntapojen eri vaihteita ja selittää murrosikään liittyviä keskeisiä kasvun ja kehityksen tunnuspiirteitä ja niiden yksilöllistä vaihtelua.

Yhteiskuntaoppi

Yhteiskuntaopin opiskelu tukee oppilaiden kasvua aktiivisiksi, vastuuntuntoisiksi ja yritteliäiksi kansalaisiksi. Oppilaita ohjataan toimimaan erilaisuutta ymmärtävässä, ihmisoikeuksia ja tasa-arvoa kunnioittavassa moniarvoisessa yhteiskunnassa demokratian arvojen ja periaatteiden mukaan. Oppiaineen tehtävänä on antaa yhteiskunnan toiminnasta ja kansalaisen vaikutusmahdollisuuksista tiedollinen perusta sekä rohkaista oppilaita kehittymään oma-aloitteisiksi yhteiskunnallisiksi ja taloudellisiksi toimijoiksi.

Yhteiskuntaopin opetuksessa oppilaita ohjataan seuraamaan ajankohtaisia kysymyksiä ja tapahtumia sekä ymmärtämään niiden yhteyksiä omaan elämään. Keskeistä on oppia hankkimaan ja arvioimaan kriittisesti erityyppisten toimijoiden tuottamaa tietoa sekä soveltamaan sitä kohtaamisissaan tilanteissa.

Oppilaita kannustetaan osallistumaan sekä toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti erilaisissa tilanteissa ja yhteisöissä. Heitä ohjataan ymmärtämään, että yhteiskunnallinen päätöksenteko perustuu valintoihin, joita tehdään vaihtoehtojen mahdollisuuksien välillä pyrkimyksenä löytää yhteisymmärrys.

Vuosiluokilla 5-6 yhteiskuntaopin opetuksen painopisteenä on perehtyminen yhteisölliseen elämään ja rakentavaan vuorovaikutukseen. Oppilaat harjoittelevat päätöksentekoa ja vaikuttamisessa tarvittavia taitoja kouluyhteisössä sekä muiden lähiyhteisön toimijoiden kanssa. Opetus vahvistaa oppilaiden kiinnostusta työtä, työelämää ja yrittäjyyttä sekä eri ammatteja kohtaan.

Yhteiskuntaopin opiskelussa käytetään vuorovaikutuksellisia, elämyksellisiä ja toiminnallisia työtapoja tiedon luomisessa, kuten simulaatioita, opetuskeskusteluja, väittelyitä ja draamaa.

Yhteiskuntaopin keskeiset oppimisen sisällöt

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta

- Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan yksilön, perheen ja muiden lähiyhteisöjen näkökulmasta. Pohditaan, kuinka jokainen voi itse vaikuttaa lähiyhteisön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen.
- Perehdytään työntekoon, ammatteihin, omaan rahan käyttöön ja talouden hoitoon sekä vastuulliseen kuluttamiseen arjen tilanteissa.

S2 Demokraattinen yhteiskunta

- Perehdytään erilaisiin oppilasta lähellä oleviin yhteisöihin, niiden jäsenten oikeuksiin ja velvollisuuksiin, sekä harjoitellaan yhteistä päätöksentekoa.
- Tarkastellaan demokraattisen toiminnan arvoja ja perusperiaatteita kuten ihmisoikeuksia, tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta. Verrataan Espanjan monarkian, kuningaskunnan toimintaan.
- Tutustutaan eri kulttuureihin ja vähemmistöryhmiin.

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikutaminen

- Tarkastellaan ja harjoitellaan käytännössä demokraattisen vaikuttamisen ja yhteiskunnassa toimimisen taitoja, joita tarvitaan erilaisten yhteisöjen vastuullisena ja osallistuvana jäsenenä luokassa, koulussa, erilaisissa harrastuksissa ja järjestöissä, mediassa sekä taloudellisessa toiminnassa.
- Harjoitellaan yhteistyötä lähiyhteisön toimijoiden kanssa.

S4 Taloudellinen toiminta

- Tarkastellaan taloudellista toimintaa ja sen merkitystä.
- Perehdytään rahankäyttöön ja ansaitsemiseen, säästämiseen ja kestävään kuluttamiseen.
- Tutustutaan suomalaiseen ja paikallisen espanjalaisen talouden toimintaan, kuten lähiympäristön yrityksiin, työpaikkoihin ja palveluiden tuottajiin.

Yhteiskuntaopin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Yhteiskuntaopin tavoitteiden kannalta on keskeistä käyttää vuorovaikutuksellisia, elämyksellisiä ja toiminnallisia työtapoja tiedon luomisessa, kuten simulaatioita, opetuskeskusteluja, väittelyitä ja draamaa. Niiden kautta harjoitellaan yhteistoimintaa, osallistumista ja vaikuttamista lähiyhteisössä. Oppilaiden arki harrastuksineen ja omat kokemukset sekä oma luokka, koulu ja oppilaskunta sekä muut lähiyhteisön toimijat ovat osallistumisen harjoittamisen kannalta erityisen tärkeitä. Tieto- ja viestintätekniikan käyttö tarjoaa luontevan keinon yhteiskuntaa koskevan tiedon etsimiseen ja osallistumiseen yksin ja yhdessä toisten kanssa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki yhteiskuntaopissa

Oppiaineen tavoitteiden ja luonteen kannalta keskeistä on ohjata oppilaat näkemään itsensä yhteiskunnan jäsenenä, joilla on oikeuksia ja velvollisuuksia sekä tukea heidän kasvuun yhteistyökykyisiksi erilaisten yhteisöjen jäseniksi. Oppilaita tuetaan erityisesti yhteiskuntaa ja taloutta koskevan tiedon etsimisessä, ymmärtämisessä ja soveltamisessa, jolla on merkitystä heidän oman elämänsä ja tulevaisuutensa kannalta. Oppilaita kannustetaan osallisuuteen ja keskusteluun. Oppiaineen käsitteellinen luonne otetaan huomioon avaamalla ja konkretisoimalla siinä käytettäviä keskeisiä käsitteitä.

Yhteiskuntaopin arviointi

Oppimisen arvioinnilla ja palautteella ohjataan ja kannustetaan toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti omissa lähiyhteisöissään ja soveltamaan käytännössä yhteiskunnasta oppimiaan tietoja ja taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon monipuolisesL erilaisia toiminnan ja tuottamisen tapoja. Huomiota kiinnitetään yhteiskunnallisten tietojen ja taitojen hallintaan.

Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppilas hahmottaa ympäröivän yhteiskunnan toimintaa sekä näkee itsensä osana kansalaisyhteiskuntaa omat vaikuttamismahdollisuutensa ja vastuunsa tiedostaen. Eettistä arviointikykyä ei käytetä arvioinnin kohteena.

Arvioinnin ja palutteen kohteena ovat

- yhteisten sääntöjen merkitys ja toiminta niiden mukaisesti
- perustelutaidot, miksi ihmisoikeudet ovat tärkeitä ja mihin oikeusjärjestelmää tarvitaan
- kuvailuntaidot, millainen merkitys medialla on oppilaan omassa elämässä ja miten erilaisia medioita voidaan käyttää vaikuttamisen välineenä
- esimerkkien antaminen työnteon ja yrittäjyyden merkityksestä perheen toimeentulon lähteenä ja yhteiskunnan toimivuuden perustana

- selitystaito ja ymmärrys esimerkkien avulla, miten eri toimijoiden tuottamaan yhteiskunnalliseen tietoon liittyy erilaisia arvoja, näkökulmia ja tarkoitusperiä
- demokraattisessa yhteisössä toimimisen periaatteiden ja taitojen soveltamistaito, kuten kuunteleminen, kantaa ottaminen, sopeutuminen enemmistön päätöksiin sekä vaikuttaminen lähiyhteisössä
- perustelutaidot omaan rahankäyttöön sekä kuluttamiseen liittyvissä ratkaisuissa sekä pystyy kertomaan, millaisia muihin ihmisiin sekä ympäristöön ulottuvia vaikutuksia hänen kuluttamispäätöksillään on

Yhteiskuntaopin sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositolodistusta varten opettaja käyttää yhteiskuntaopin valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppilas hahmottaa ympäröivän yhteiskunnan toimintaa sekä näkee itsensä jo nyt osana kansalaisyhteiskuntaa omat vaikuttamismahdollisuutensa ja vastuunsa tiedostaen.

Yhteiskuntaopin arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö- alueet	Arvioinnin kohteet op- piaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet			
T1 ohjata oppilasta kiinnostumaan ympäröivästä yhteis- kunnasta ja yhteiskuntaopista tiedonalana	S1-S4		Motivaation kehittymistä ei käytetä arvosanan muodostamisessa. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
T2 tukea oppilasta harjaannttamaan eettistä arviointikykyään liittyen erilaisiin inhimillisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin kysymyksiin	S1-S4		Eettistä arviointikykyä ei käytetä arvosanan muodostamisen periaatteena. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Yhteiskunnassa tarvittavien tietojen ja taitojen omaksuminen sekä yhteiskunnallinen ymmärrys			
T3 ohjata oppilasta hahmottamaan itsensä yksilönä ja erilaisten yhteisöjen jäsenenä, ymmärtämään ihmisoikeuksien ja tasa-arvon merkityksen sekä hahmottamaan yhteiskunnan oikeudellisia periaatteita	S1-S3	Yhteisten sääntöjen ja tasa- arvon periaatteiden tarkastelu	Oppilas osaa selittää yhteisten sääntöjen merkityksen ja toimia niiden mukaisesti. Oppilas osaa perustella, miksi ihmisoikeudet ovat tärkeitä ja mihin oikeusjärjestelmää tarvitaan.

T4 ohjata oppilasta tarkastelemaan median roolia ja merkitystä omassa arjessa ja yhteiskunnassa	S1-S4	Median roolin tarkastelu	Oppilas osaa kuvailla, millainen merkitys medially on hänen omassa elämässään ja miten erilaisia medioita voidaan käyttää vaikuttamisen välineenä.
---	-------	--------------------------	--

T5 ohjata oppilasta oivalta- maan työnteon ja yrittäjyyden merkityksen lähiyhteisössään	S1, S4	Työnteon ja yrittäjyy- den merkityksen tarkastelu	Oppilas osaa antaa esimerkkejä työn- teon ja yrittäjyyden merkityksestä perheen toimeentulon lähteenä ja yh- teiskunnan toimivuuden perustana.
T6 tukea oppilasta ymmär- tämään, että eri toimijoiden tuottamaan yhteiskunnalli- seen tietoon liittyy erilaisia arvoja, näkökulmia ja tarkoi- tusperiä	S1- S3	Erilaisten arvojen, nä- kökulmien ja tarkoitus- perien hahmottaminen	Oppilas osaa selittää esimerkkien avul- la, että eri toimijoiden tuottamaan yhteiskunnalliseen tietoon liittyy eri- laisia arvoja, näkökulmia ja tarkoitus- periä.
Yhteiskunnallisen tiedon käyttäminen ja soveltami- nen			
T7 kannustaa oppilasta har- joittelemaan demokraattisen vaikuttamisen perustaitoja sekä keskustelemaan raken- tavasti eri mielipiteistä	S2, S3	Demokraattisen vaikut- tamisen perustaitojen sekä yhteisössä toimi- misen tietojen ja taito- jen soveltaminen käy- tännössä	Oppilas osaa soveltaa demokraattises- sa yhteisössä toimimisen periaatteita ja taitoja, kuten kuuntelemista, kantaa- ottamista, sopeutumista enemmistö- päätöksiin sekä vaikuttamista lähiyh- teisössä.
T8 tukea oppilasta ymmär- tämään oman rahankäytön ja kulutusvalintojen perusteita sekä harjoittelemaan niihin liittyviä taitoja	S1, S4	Rahankäytön ja kulu- tusvalintojen peruste- iden soveltaminen	Oppilas osaa perustella omaan rahan- käyttöönnsä sekä kuluttamiseen liittyviä ratkaisuja sekä pystyy kertomaan, mil- laisia muihin ihmisiin sekä ympäris- töön ulottuvia vaikutuksia hänen ku- luttamispäätöksillään on.
T9 kannustaa oppilasta osal- listumaan erilaisten yhteisö- jen toimintaan ja harjoitte- lemaan median käyttöä tur- vallisella ja yhteiskunnallises- ti tiedostavalla tavalla	S1, S3	Mediataidot	Oppilas osaa käyttää mediaa yhteis- kunnallisen ajattelun ja toiminnan vä- lineenä sekä pohtia sen käyttämiseen liittyviä turvallisuusnäkökulmia.

Historia

Historian opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden historiatietoisuutta ja kulttuurien tuntemusta sekä kannustaa heitä omaksumaan vastuullisen kansalaisuuden periaatteet. Menneisyyttä koskevan tiedon avulla oppilaita ohjataan ymmärtämään nykyisyyteen johtanutta kehitystä, henkisen ja aineellisen työn arvoa sekä pohtimaan tulevaisuuden valintoja. Oppilaita ohjataan näkemään yksilön merkitys historiallisena toimijana sekä oivaltamaan toiminnan taustalla esiintyviä tekijöitä ja ihmisten motiiveja. Tarkoituksena on tukea oppilaiden identiteetin rakentumista sekä edistää heidän kasvuaan aktiivisiksi ja erilaisuutta ymmärtäviksi yhteiskunnan jäseniksi.

Historianopetuksessa oppilaat paneutuvat erilaisten toimijoiden tuottaman tiedon kriittiseen käsittelyyn ja historiallisen lähdeaineiston ulottuvuuksiin. Opetuksessa syvennyttään lisäksi historiantutkimuksen lähtökohtaan, jonka mukaan menneestä pyritään muodostamaan mahdollisimman luotettava kuva saatavilla olevan todistusaineiston perusteella. Opetuksen tavoitteena on kehittää historian tekstitaitoja: taitoa lukea ja analysoida menneisyyden toimijoiden tuottamia lähteitä sekä tehdä päteviä tulkintoja niiden tarkoituksesta ja merkityksestä.

Oppilaita ohjataan ymmärtämään historiatiedon tulkinnallisuutta ja moniperspektiivisyyttä sekä selittämään historiallisessa kehityksessä ilmenevää muutosta ja jatkuvuutta. Historianopetus auttaa oppilaita tunnistamaan yhteiskunnassa olevia arvoja, arvojännitteitä ja niissä tapahtuneita muutoksia eri aikoina.

Vuosiluokilla 5-6 historian opetuksen tehtävänä on perehdyttää oppilaat historiallisen tiedon luonteeseen, tiedon hankkimiseen sekä peruskäsitteisiin. Pyrkimyksenä on herättää oppilaiden kiinnostus menneestä ajasta, ihmisen toimintaa, sen merkitystä ja ymmärtämistä kohtaan. Perusteissa määriteltujen sisältöjen opetuksessa korostetaan toiminnallisia ja elämyksellisiä työtapoja.

Historian tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet

Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat tavoitteiden saavuttamista. Historian opiskelu on hyvä aloittaa perehtymällä historian tiedon luonteeseen oppilaan suvun tai lähiyhteisön menneisyyden avulla. Keskeisissä sisältöalueissa kiinnitetään huomio oman perheen, paikkakunnan ja lähialueen historiaan soveltuvissa kohdissa. Sisältöalueet voidaan käsitellä joko kronologisesti tai temaattisesti.

S1 Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty: Perehdytään ihmisen elämiseen pienissä populaatioissa ja metsästyskulttuuriin sekä maanviljelykulttuurin murrokseen ja sivilisaation syntyyn.

S2 Vanha aika ja antiikin perintö: Paneudutaan demokratian orastukseen Kreikassa ja roomalaiseen yhteiskuntaan. Aikakautta tarkastellaan lisäksi Pohjolan asuttamisen näkökulmasta.

S3 Keskiaika: Perehdytään keskiaikaiseen maailmankuvaan sekä idän ja lännen kulttuurisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin eri ihmisryhmille. Käsitellään Suomen siirtyminen historialliseen aikaan ja Ruotsin yhteyteen.

S4 Uuden ajan murrosvaihe: Tutustutaan tieteessä, taiteessa ja ihmisten uskomuksissa tapahtuneisiin muutoksiin.

S5 Suomi osana Ruotsia: Tarkastellaan kehitystä Suomessa 1600–1700-luvuilla.

Historian oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Oppiaineen tavoitteiden kannalta on tärkeä valita elämyksellisiä ja toiminnallisia työtapoja, esimerkiksi erilaisten lähteiden tutkimista, kerrontaa, draamaa, leikkiä ja pelejä. Tavoitteena on vahvistaa oppilaiden historian tekstien ja ympäristön lukutaitoa sekä harjoitella tulkintojen tekemistä itsenäisesti ja toisten kanssa. Opiskelussa hankitaan ja käytetään historiallista tietoa erilaisissa oppimisympäristöissä tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen. Historia oppiaineena sopii hyvin integroitavaksi muiden oppiaineiden kanssa.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki historiassa

Historianopetuksessa oppilaita ohjataan tutkivaan opiskelutapaan ja heitä rohkaistaan tekemään tulkintoja, vertailemaan, tekemään johtopäätöksiä ja soveltamaan hankittua tietoa sekä suullisesti että kirjallisesti. Tekstien ymmärtämiseen ohjataan avaamalla teksteissä käytettyjä käsitteitä.

Oppilaan oppimisen arviointi historiassa

Historian opetuksessa oppimisen arviointi on oppilaita ohjaavaa ja kannustavaa. Palautteella pyritään rohkaisemaan oppilaita tutkimaan erilaisia historiallisia lähteitä ja tekemään niistä omia tulkintojaan. Arvioinnissa otetaan huomioon monimuotoiset kirjalliset ja suullisen tuottamisen tavat sekä muun tekemisen ja ilmaisumuotojen kautta osoitettu osaaminen. Sisältöjen muistamisen sijasta arvioinnissa kiinnitetään erityisesti huomiota tiedon soveltamiseen ja historiallisen ajattelun kehittymiseen.

Historian sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi kunkin oppilaan osaamista suhteessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää historian valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opintojen edistymisen kannalta keskeistä on tutkimisen, toimimisen ja menneisyyteen eläytymisen ohella ankkuroituminen kulttuuriympäristöön, aikaperspektiivin hahmottaminen, ihmisen toimijuuden sekä historian merkityksen oivaltaminen ihmiskunnan ja oman elämän kannalta nyt ja tulevaisuudessa.

Historian arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö- alueet	Arvioinnin kohteet historiassa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet			
T1 ohjata oppilasta kiinnostumaan historiasta tiedon- lana ja identiteettiä rakenta- vana oppiaineena	S1-S5		Motivaation kehittymistä ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.
Tiedon hankkiminen men- neisyydestä			
T2 johdattaa oppilasta tun- nistamaan erilaisia historian lähteitä	S1-S5	Historian tietoläh- teiden tunnistami- nen	Oppilas osaa ohjatusti etsiä historiatietoa erilaisista tietolähteistä.
T3 ohjata oppilasta havait- semaan historiatiedon tul- kinnallisuuden	S1-S5	Historiatiedon tul- kinnallisuuden ha- vaitseminen	Oppilas osaa erottaa toisistaan faktan ja tulkinnan.
Historian ilmiöiden ymmärtäminen			
T4 auttaa oppilasta ymmär- tämään erilaisia tapoja jakaa historia aikakausiin sekä käyttämään niihin liittyviä historiallisia käsitteitä	S1-S5	Kronologian ym- märrys	Oppilas tunnistaa keskeiset historiaan liittyvät ajan jäsentämismuodot ja osaa antaa esimerkkejä eri aikojen yhteis- kunnille ja aikakausille ominaisista piirteistä.
T5 ohjata oppilasta ymmär- tämään ihmisen toiminnan motiveja	S1-S5	Historiallinen em- patia	Oppilas pystyy eläytymään menneen ajan ihmisen asemaan ja nimeämään tämän toiminnan motiveja.
T6 johdattaa oppilasta hah- mottamaan erilaisia syitä ja seurauksia historian tapah- tumille ja ilmiöille	S1-S5	Syy- ja seuraussuhteiden hahmottaminen historiassa	Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimerkkejä historian ilmiöiden syy- ja seuraussuhteista.

T7 auttaa oppilasta tunnistamaan muutoksia oman perheen tai yhteisön historiassa sekä ymmärtämään, miten samat muutokset ovat voineet tarkoittaa eri asioita eri ihmisille	S1- S5	Muutoksen hah- mottaminen	Oppilas osaa kuvata muutoksia ja kertoa, miksi muutos ei ole sama kuin edistys. Oppilas osaa kuvata joidenkin esimerkkien avulla, miten muutos ei ole merkinnyt samaa eri ihmisten ja ryhmien näkökulmasta.
---	-----------	------------------------------	--

T8 harjaannuttaa oppilasta hahmottamaan jatkuvuuksia historiassa	S1-S5	Jatkuvuuden tunnistaminen	Oppilas osaa antaa esimerkkejä ilmiöiden jatkuvuudesta eri aikakaudesta toiseen.
Historiallisen tiedon käyttäminen			
T9 ohjata oppilasta esittämään muutoksille syitä	S1-S5	Syy- ja seuraussuhteen kuvaileminen	Oppilas osaa kuvailla pääpiirteissään joidenkin historian ilmiöiden syy- ja seuraussuhteita.
T10 ohjata oppilasta selittämään, miten tulkinnat saatavat muuttua uusien lähteiden tai tarkastelutapojen myötä	S1-S5	Tulkintojen selittäminen	Oppilas osaa selittää joidenkin esimerkkien avulla, miksi sama tapahtuma tai ilmiö voidaan tulkita eri tavoin.
T11 ohjata oppilasta selittämään ihmisen toimintaa	S1-S5	Ihmisen toiminnan selittäminen	Oppilas osaa esittää käsiteltävästä asias- ta kertomuksen siten, että hän selittää tapahtuman tai ilmiön eri toimijoiden kannalta.

Käsityö

Käsityön oppiaineen tehtävänä on ohjata oppilaita käsityöilmaisuun, muotoiluun, teknologian käyttöön ja kokonaiseen käsityöprosessin hallintaan. Tähän kuuluu tuotteen tai teoksen itsenäinen tai yhteisöllinen suunnittelu, valmistus ja oman tai yhteisen käsityöprosessin arviointi. Opetuksessa painotetaan oppilaiden erilaisia kiinnostuksen kohteita ja korostetaan yhteisöllistä toimintaa.

Käsityön tekeminen on tutkivaa, keksivää ja kokeilevaa toimintaa ja siinä toteutetaan ennakkoluulottomasti erilaisia visuaalisia, materiaalisia, teknisiä sekä valmistusmenetelmällisiä ratkaisuja. Käsityö kehittää oppilaiden avaruudellista hahmottamista, tuntoaistia ja käsillä tekemistä, jotka edistävät motorisia taitoja, luovuutta ja suunnitteluosaamista. Käsityön merkitys on pitkäjänteisessä ja innovatiivisessa työskentelyprosessissa sekä itsetuntoa vahvistavassa, mielihyvää tuottavassa kokemuksessa.

Oppiaineen tavoitteiden kannalta otetaan huomioon oppilaiden erilaiset edellytykset ja tarpeet käsityön opiskeluun ja tehdään sen mukaisia eriytettyjä ratkaisuja esimerkiksi käytettävien oppimisympäristöjen, työtapojen ja oppimistehtävien valinnassa.

Käsityön oppisisällöt

S1 Ideointi

- Suunnittelussa perehdytään erilaisiin lähtökohtiin ja hyödynnetään omia moniaisia kokemuksia ja elämyksiä sekä havainnoidaan ja analysoidaan esineitä, rakennettua ja luonnon ympäristöä uusien ideoiden kehittämiseksi.
- Yhdistetään värejä, kuviota, erilaisia pintoja, tyylejä ja muotoja. Sovelletaan materiaalien lujuus- ja taipumisominaisuuksia. Tutkitaan rakenteiden syntymistä ja energian käyttöä.
- Tutustutaan kansalliseen ja kansainväliseen käsityön kulttuuriin ja kulttuuriperintöön esimerkiksi virtuaalisesti sekä museo-, näyttely- ja kirjastokäynnein.

S2 Suunnittelu

- Laaditaan omalle tuotteelle tai teokselle ja työskentelylle suunnitelma ja kehitetään sitä tarvittaessa.
- Kokeillaan erilaisia materiaaleja ja työskentelytekniikoita ideoiden kehittämiseksi tuotteeksi tai teokseksi.
- Harjoitellaan suunnitelman dokumentointia sanallisesti ja/tai visuaalisesti sekä numeerisesti käyttäen esimerkiksi mittoja, määriä ja mittakaavoja.

S3 Kokeilu

- Tutkitaan materiaalien ominaisuuksia sekä käsityön tekemisessä tarvittavien tavallisimpien koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteita. Sovelletaan näin hankittua tietoa omassa työssä.
- Kokeillaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja kuten puulajeja, metalleja, muoveja, kuituja, lankoja, kankaita ja kierrätysmateriaaleja.
- Harjoitellaan ohjelmoimalla aikaan saatuja toimintoja, joista esimerkkinä robotiikka ja automaatio. Kokeilujen pohjalta tuotetta tai teosta kehitetään vielä eteenpäin.

S4 Tekeminen

- Valmistetaan erilaisia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä tuotteita ja teoksia, joiden toteuttamiseen käytetään monenlaisia käsityössä tarvittavia valmistustekniikoita, työvälineitä, koneita ja laitteita. Työskennellään itse tehdyn suunnitelman ohjaamana.

S5 Soveltaminen

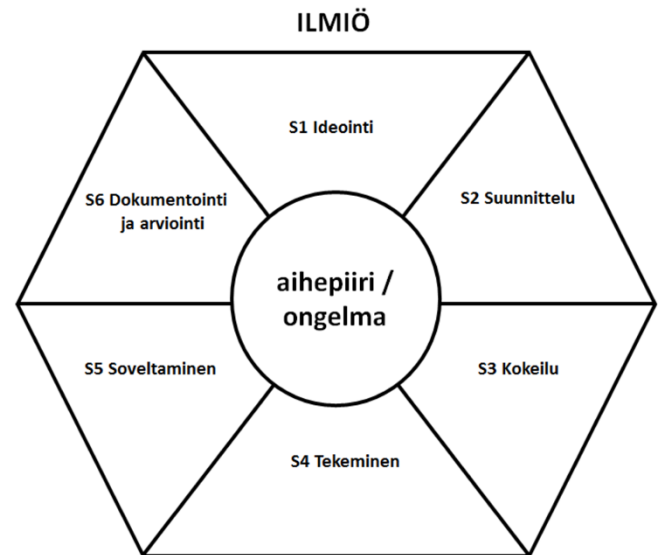
- Opitaan käyttämään alan peruskäsitteistöä
- Tutustutaan turvallisiin materiaaleihin ja työtapoihin
- Perehdytään laadukkaan tuotteen ominaisuuksiin ja turvalliseen työskentelykulttuuriin.

S6 Dokumentointi ja arviointi

- Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään osana ideointia, suunnittelua ja dokumentointia.

- Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä.
- Opetellaan antamaan yksilö- ja ryhmä- ja vertaispalautetta.

Kuvassa sisältöalueet on esitetty ympyrämallina, joka kuvaa kokonaisen käsityön prosessia. Jos koetaan tarkoituksenmukaiseksi, S3 Kokeilu voidaan nostaa prosessin alkuun. Keskiössä oleva aihepiiri voi olla esimerkiksi ongelma tai kysymys: ”Kuinka voin näkyä pimeässä?” tai ”peli”, jonka ympärille oppimistehtävän tavoitteet ja käytettävät materiaalit, tekniikat, koneet ja laitteet on suunniteltu palvelemaan.

Käsityön oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Turvalliset tilat, työvälineet, koneet, laitteet ja materiaalit muodostavat käsityön oppimista tukevan oppimisympäristön. Samalla ympäristö tukee käsityössä tarvittavan teknologian toimintaperiaatteiden ymmärtämistä. Tieto- ja viestintätekniikka tarjoaa mahdollisuuden käyttää erilaisia oppimateriaaleja, oppimisalustoja, piirto-ohjelmia, digitaalisten kuvien muokkausta sekä piirrosten ja mallien tekemistä oman ilmaisun ja suunnittelun tukena. Opetuksessa käytetään teknisen työn ja tekstiilityön työtapoja.

Toiminnallista oppimista tuetaan tutkivan oppimisen projekteilla oppiainerajat ylittäen ja yhteistyössä ulkopuolisten asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa. Kansalliseen ja kansainväliseen kulttuuriin ja kulttuuriperintöön tutustutaan esimerkiksi virtuaalisesti sekä museo-, näyttely- ja kirjastokäynneillä. Näyttelyihin ja yrityksiin tehtävillä opintokäynneillä tuetaan ja vahvistetaan koulussa opittua ja käyntejä hyödynnetään oppimistehtävissä. Opetustilanteissa teknologioita ja verkkoympäristöjä käytetään monipuolisesti, vastuullisesti ja turvallisesti.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki käsityössä

Oppiaineen tavoitteiden kannalta keskeistä on ottaa huomioon oppilaiden erilaiset edellytykset ja tarpeet käsityön opiskeluun ja tehdä sen mukaisia eriytettyjä ratkaisuja esimerkiksi käytettävien oppimisympäristöjen, työtapojen ja oppimistehtävien valinnassa. Oppilasta tuetaan kehittämään käsityöllisiä taitojaan joustavasti itselleen sopivalla tavalla ja kannustetaan nauttimaan tekemisestään. Käsityössä tuetaan oppilaiden omia ratkaisuja sekä

vahvistetaan uutta luovan tiedon rakentamista ja käyttöönottoa yksin tai yhdessä muiden kanssa. Ohjaukselle ja tuelle varataan riittävästi aikaa.

Käsityön oppimisen arviointi ja palaute

Palaute on ohjaavaa ja kannustavaa, koko käsityöprosessia koskevaa. Eri vaiheiden dokumentointi toimii arvioinnin välineenä. Palautteen antamisessa korostetaan myönteisesti oppilaan kehittymistä ja kannustetaan osaamisen laajentamiseen ja syventämiseen. Arviointikeskustelussa ja muussa palautteessa osoitetaan kehittämiskohde ja ohjataan kehittämään suorituksia. Ryhmän työskentelyä ja tuotosta voidaan esitellä ja arvioida yhdessä, jolloin oppilaat oppivat esiintymistä, asioiden selkeää ja jäsenneltyä esittämistä, toisten työskentelyn arvostamista ja rakentavaa palautteen antoa.

Käsityön arvioinnissa kohteena ovat erityisesti

- suunnittelutaidot ja kokeileva luovuus
- tavoitteellinen toiminta
- käsityöprosessin työvaiheiden dokumentointitaidot
- tarkoituksenmukaiset materiaali- ja valmistustekniikat
- esteettisyys ja huolellisuus
- tuotteiden ekologisuuden ja elinkaaren huomioiminen, kestävä kehitys
- arviointitaidot

Käsityöoppiaineen sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellesään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää käsityöoppiaineen valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä havainnoida kokonaista käsityön prosessia, monimateriaalisen tekemisen tapoja, työskentelyn sujuvuutta ja tuotosten laatua sekä muissa oppiaineissa opitun soveltamista.

Käsityön arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvo- sanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen
T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta käsin tekemiseen sekä innostaa keksivään, kokeilevaan ja paikallisuutta hyödyntävään käsityöhön	S1-S6		Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilaita ohjataan pohtimaan kokemuksia osana itsearviointia.
T2 ohjata oppilasta hahmottamaan ja hallitsemaan kokonainen käsityöprosessi ja sen dokumentointi	S1-S6	Oman työn suunnittelu, valmistus, arviointi ja prosessin dokumentointi	Oppilas osaa toteuttaa kokonaisen käsityöprosessin ja tehdä dokumentointia prosessin eri vaiheista.

T3 opastaa oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan yksin tai yhdessä käsityötuote tai -teos luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihin	S1-S4	Tuotteen valmistaminen	Oppilas osaa valmistaa omaan tai yhteiseen suunnitelmaansa perustuvan tuotteen tai teoksen, jossa on huomioitu esteettisyys ja toimivuus.
T4 ohjata oppilasta tunnistamaan käsitteistöä sekä tuntemaan monia erilaisia materiaaleja ja työstämään niitä tarkoituksenmukaisesti	S3,S5	Käsityössä käytettävien materiaalien ja valmistustekniikoiden valinta, yhdistäminen ja työstäminen	Oppilas valitsee, yhdistää ja käyttää tarkoituksenmukaisesti eri materiaaleja ja valmistustekniikoita. Oppilas tuntee ja osaa käyttää käsityön käsitteistöä.
T5 kannustaa oppilasta toimimaan pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti, huolehtimaan turvallisesta työskentelystä sekä valitsemaan ja käyttämään työhön sopivaa välineistöä	S1-S5	Työskentelytaidot	Oppilas ottaa vastuuta omasta työstään ja toimii tavoitteellisesti. Oppilas osaa kuvata yksinkertaisten ja arkipäivään liittyvien laitteiden toimintaperiaatteita. Oppilas osaa käyttää asianmukaisia työvälineitä, koneita ja laitteita oikein, turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti.
T6 opastaa oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa käsityön suunnittelussa, valmistamisessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa	S1,S2,S6	Tieto- ja viestintäteknologian käyttäminen omassa työskentelyssä	Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa ohjatusti käsityön suunnittelussa, valmistuksessa ja käsityöprosessin dokumentoinnissa.
T7 ohjata oppilasta arvioimaan, arvostamaan ja tarkastelemaan vuoro- vaikutteisesti omaa ja muiden kokonaisen käsityön prosessia	S6	Oman ja muiden työn arviointi, vertaispalautteen antaminen	Oppilas osallistuu rakentavasti oman ja toisten työn ja työskentelyn arviointiin ja vertaispalautteen antamiseen.
T8 herättää oppilas arvioimaan kulutus- ja tuotantotapoja kriittisesti	S1-S3, S5	Kulutus- ja tuotantotapojen pohdinta	Oppilas osaa ilmaista, miten kulutus- ja tuotantotavat vaikuttavat tuotteen elinkaaren.

Kuvataide

Kuvataiteen opetuksen tehtävä on ohjata oppilaita tutkimaan ja ilmaisemaan kulttuurisesti moninaista todellisuutta taiteen keinoin. Oppilaiden identiteettien rakentumista, kulttuurista osaamista ja yhteisöllisyyttä vahvistetaan kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla.

Oppilaiden omat kokemukset, ja mielikuvitus ja kokeileminen luovat perustan kuvataiteen opetukselle. Oppilaille tarjotaan tapoja arvottaa todellisuutta ja vaikuttaa siihen.

Kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistamalla tuetaan traditioiden välittymistä ja uudistumista. Kuvataiteen opetuksessa luodaan perustaa oppilaiden paikalliselle ja globaalille toimijuudelle.

Taiteelle ominainen työskentely harjaannuttaa kokemukselliseen, moniaistiseen ja toiminnalliseen oppimiseen. Oppilaita ohjataan käyttämään monipuolisesti erilaisia välineitä, materiaaleja, teknologioita, tekniikoita ja ilmaisun keinoja. Sisältöjen valinnassa hyödynnetään paikallisia mahdollisuuksia.

Tavoitteena on tarjota oppimisympäristöjä ja työtapoja, joilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, teknologioiden ja ilmaisukeinojen käyttäminen sekä niiden luova soveltaminen. Opetustilanteissa vahvistetaan aktiivisen kokeilemisen ja harjoittelun rohkaisevaa ilmapiiriä sekä tuetaan havainnointitaitoja, pitkäjänteistä työskentelyä sekä tutkivaa ja tavoitteellista taideoppimista yksin ja ryhmissä. Opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla.

Kuvataide auttaa näkemään luomakunnan kauneuden, joka näkyy sekä ympäröivässä globaalissa ja lokaalissa luonnossa kuin myös ihmisten tuotoksissa maalauksista erilaisiin rakennettuihin kokonaisuuksiin.

Costan kristillisen koulun oppilaat osallistuvat myös koulun uutiskirjeen tekemiseen muunmuasa piirroksilla ja muilla tuotoksillaan.

Kuvataiteen oppisisällöt

S1 Omat kuvakulttuurit

- kuvallinen tuottamien ja itseilmaisu
- kuvallisen työskentelyn lähtökohtana oppilaiden tekemät kuvat ja kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti
- oppilaiden omien kuvakulttuurien merkitys osallistumiselle eri yhteisöissä, ympäristöissä ja yhteyksissä

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

- erilaiset ympäristöt, esineet, mediakulttuurit ja virtuaalimaailmat
- rakennettu ja luonnon ympäristö sekä media
- vakiintuneet kuvakulttuurit, uudistavat ja erilaisten yhteisöjen ja ryhmien tuottamat kuvat sekä visuaalisen kulttuurin ilmiöt

S3 Taiteen maailmat

- eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotettua kuvataide
- taiteelle ominaiset toimintatavat
- taiteen eri lajit sekä erilaiset käsitykset taiteesta
- kulttuuri-identiteetin vaikutus taiteen tekemiseen ja vastaanottamiseen
- visuaalisen kulttuurin havaitseminen ja tulkinta

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki kuvataiteessa

Tavoitteena ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä on oppilaiden sosiaalisten, psyykkisten ja motoristen lähtökohtien ja taitojen huomioon ottaminen. Taideoppimisen yksilöllinen ja yhteisöllinen luonne tukee oppilaan identiteettien rakentumista, osallisuutta ja hyvinvointia. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset ohjauksen tarpeet. Opetusta eriytetään tarvittaessa esimerkiksi ilmaisukeinojen, työtapojen ja oppimisympäristöjen valinnoilla.

Opetustilanteissa oppilaat voivat hyödyntää vahvuuksiaan, soveltaa erilaisia työtapoja ja käyttää vaihtoehtoisia lähestymistapoja. Taideoppimiselle luodaan turvallinen, moninaisuutta kunnioittava ja itseilmaisuuksiin rohkaiseva ilmapiiri, jossa oppilaat saavat henkilökohtaista ohjausta ja tukea. Vaihtoehtoisia pedagogisia lähestymistapoja voidaan tarvita erityisesti havaintojen ja tunteiden visuaalisessa ilmaisussa sekä motoristen taitojen kehittämisessä. Ohjauksen, eriyttämisen ja tuen järjestämisessä voidaan hyödyntää esimerkiksi leikinomaisuutta, pelejä ja eri aistialueisiin liittyviä kokemuksia.

Oppimisen arviointi ja kuvataiteessa

Oppimiseen perustuva palaute kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Palautteella tuetaan pitkäjänteisten työtapojen, tulkin taitojen, taidetuntemuksen, pitkäjänteisen työskentelyn sekä itsearviointitaitojen kehittymistä.

Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä havainnoida edistymistä

- kuvien tuottamisessa ja kuvallisessa itseilmaisussa
- erilaisten materiaalien, tekniikoiden ja ilmaisukeinojen käytössä
- kuvallisessa vastaanottamisessa
- sekä kuvien tulkitsemiseen liittyvien taitojen kehittämisessä

Antaessaan kuvataiteen sanallista arviota tai arvosanaa opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositodistusta varten opettaja käyttää kuvataiteen valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä havainnoida oppilaan edistymistä kuvien tuottamiseen, vastaanottamiseen ja tulkitsemiseen liittyvien taitojen kehittämisessä.

Kuvataiteen arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet kuvataiteessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu			
T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen	S1, S2, S3	Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen	Oppilas osaa tehdä monipuolisia havaintoja ympäristöstä ja sen kuvista käyttämällä kuvallisia välineitä
T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista	S1, S2, S3	Havaintojen ja ajatusten sanallistaminen	Oppilas osaa kuvailla taiteeseen, ympäristöön ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin liittyviä havaintojaan ja perustella ajatuksiaan sanallisesti
T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen	S1, S2, S3	Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan hyödyntämällä kuvien rinnalla myös muita tiedon tuottamisen tapoja
Kuvallinen tuottaminen			

T4 ohjata oppilasta käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjaannuttamaan kuvan tekemisen taitojaan	S1, S2, S3	Kuvallisten ilmaisukeinojen käyttäminen	Oppilas osaa soveltaa erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisukeinoja kuvallisessa tuottamisessaan
T5 ohjata oppilasta tavoitteelliseen kuvallisten taitojen kehittämiseen yksin ja yhteistyössä muiden kanssa	S1, S2, S3	Kuvailmaisun taitojen kehittämisen	Oppilas osaa asettaa tavoitteita ja pyrkii kehittämään kuvailmaisuaan yksin ja ryhmän jäsenenä
T6 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kuvallisen viestinnän tapoihin ja käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan	S1, S2, S3	Kuvien avulla vaikuttaminen ja osallistuminen	Oppilas osaa käyttää erilaisia kuvallisen vaikuttamisen keinoja ilmaistessaan mielipiteitään
Visuaalisen kulttuurin tulkinta			
T7 ohjata oppilasta tarkastelemaan kuvia eri lähtökohdista ja eri yhteyksissä sekä pohtimaan todellisuuden ja fiktion suhdetta	S1, S2, S3	Kuvien tarkastelu	Oppilas osaa tarkastella sisällön, muodon ja asiayhteyden vaikutusta erilaisten kuvien tulkintaan
T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista	S1, S2, S3	Kuvatulkinnan menetelmien käyttäminen	Oppilas osaa tulkita kuvia teoksen, tekijän ja katsojan näkö-

sekä pohtimaan historiallisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutusta kuviin			kulmista sekä hyödyntää tulkin- tojaan kuvista keskusteltaessa
T9 innostaa oppilasta kokeilemaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja omissa kuvissaan	S1, S2, S3	Kuvailmaisun tapojen käyttäminen	Oppilas osaa hyödyntää erilaisia kuvailmaisun tapoja tarkastellessaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria sekä tehdessään omia kuvia
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen			
T10 ohjata oppilasta keskustelemaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista	S1, S2, S3	Arvojen tarkasteleminen	Oppilas osaa ilmaista näkemyksiään taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista
T11 kannustaa oppilasta ottamaan huomioon kulttuurin moninaisuus ja kestävä kehitys kuvailmaisun sisältöjä ja toimintatapoja valitessaan	S1, S2, S3	Kuvailmaisun sisältöjen ja toimintatapojen valinta	Oppilas ottaa kuvailmaisussaan huomioon kulttuurisen moninaisuuden ja kestäväan kehitykseen liittyviä näkökulmia

Musiikki

Musiikin opetuksen tehtävänä on luoda edellytykset monipuoliseen musiikilliseen toimintaan ja aktiiviseen kulttuuriseen osallisuuteen. Opetus ohjaa oppilaita tulkitsemaan musiikin monia merkityksiä eri kulttuureissa sekä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnoissa. Oppilaiden musiikillinen osaaminen laajenee, mikä vahvistaa myönteistä suhdetta musiikkiin ja luo pohjaa musiikin elinikäiselle harrastamiselle. Musiikin opetus rakentaa arvostavaa ja uteliasta suhtautumista musiikkiin ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen.

Oppilaiden ymmärrys musiikkikäsitteistä ja ilmaisukeinoista syvenee ja laajenee samalla, kun taidot laulaa, soittaa, säveltää, liikkua ja kuunnella kehittyvät. Ääniin ja musiikin ilmaisukeinoin liittyvää luovaa ja esteettistä ajattelua edistetään luomalla tilanteita, joissa oppilaat voivat suunnitella ja toteuttaa erilaisia musiikillisia tai monitaiteellisia kokonaisuuksia. Näissä tehtävissä oppilaat käyttävät mielikuvitustaan ja kekseliäisyyttään yksin tai yhdessä muiden kanssa.

Musiikin keskeiset sisältöalueet

Musiikillisten tietojen ja taitojen oppiminen tapahtuu musisoiden eli laulaen, soittaen, kuunnellen, liikkuen, improvisoiden ja säveltäen sekä taiteidenvälisessä työskentelyssä. Musiikin opetuksessa ja työskentelyn suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet, aikaisempi oppiminen ja kiinnostuksen kohteet. Niiden pohjalta tehdään muun

muassa työtapoja, opetusvälinneiden käyttöä ja ryhmätyöskentelyä koskevat ratkaisut niin, että oppilaita kuullaan. Ratkaisuilla luodaan oppimista edistäviä yhteismusisoinnin tilanteita sekä vahvistetaan jokaisen oppilaan oppimisen iloa, opiskelutaitoja ja oma-aloitteisuutta.

Kristillisen koulun arvomaailma tarjoaa toimivan alustan arvokeskusteluille myös musiikintunneilla. Musiikki sisältää sekä peilaa useita erilaisia arvoja ja asenteita joita on hyvä punnita keskustelemalla yhdessä. Costan kristillisessä koulussa musiikki on luonnollinen osa opetuksen ohjelmistoa sekä koulun toimintakulttuuria. Musiikin ja sen ympärillä tapahtuvien ilmiöiden objektiivinen tarkastelu on myös tärkeä osa musiikin opetuksen mediakasvatusta.

S1 Miten musiikissa toimitaan

- musisoivan ryhmän jäsenenä toimiminen
- luontevaa äänenkäyttö ja laulaminen, liikkuminen sekä keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien käyttäminen
- perussoittotekniikat yhteismusisoinnissa
- ilmaisutaitojen ja kuvittelukyvyyn monipuolinen kehittäminen

S2 Mistä musiikki muodostuu

- Musisointitilanteissa kiinnitetään huomiota peruskäsitteiden lisäksi musiikkikäsitteiden rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri ja dynamiikka hahmottamiskyvyn kehittämiseen.
- musiikin symboleiden opiskelu ja niiden kuvaaminen musiikillista tapahtumaa selitettäessä
- musiikillinen tulkintataito

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa

- omien kokemusten ja havaintojen tekeminen musiikista ja musiikin tekemisestä eri ympäristöissä koulussa ja koulun ulkopuolella
- musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina

S4 Ohjelmisto

- oppilaiden omat kulttuurit, kulttuuriperinnön vaaliminen ja kulttuurisen ymmärryksen avartaminen
- lastenmusiikkia, eri kulttuurien musiikkia, taidemusiikkia, populaarimusiikkia , kansanmusiikkia ja hengellistä musiikkia
- musisointitilanteissa syntyneet oppilaiden luovat tuotokset ja sävellykset
- opetuksessa hyödynnetään taide- ja kulttuurilaitosten sekä muiden yhteistyötahojen tarjoamia mahdollisuuksia

Musiikin oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Tavoitteena on luoda pedagogisesti monipuolinen ja joustava musiikin opiskelukokonaisuus, joissa erilaiset musiikilliset työtavat ja vuorovaikutustilanteet sekä yhteismusisointi ja muu musiikillinen yhteistoiminta on mahdollista jokaiselle oppilaalle. Oppimisen ilo, luovaan ajatteluun rohkaiseva ennakkoluuloton ilmapiiri sekä myönteiset musiikkikokemukset ja -elämykset innostavat oppilaita kehittämään musiikillisia taitojaan. Opetustilanteissa luodaan mahdollisuuksia tieto- ja viestintäteknologian käyttöön musiikillisessa toiminnassa. Opetuksessa hyödynnetään taide- ja kulttuurilaitosten sekä muiden yhteistyötahojen tarjoamia mahdollisuuksia.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki musiikissa

Musiikin opetuksessa ja työskentelyn suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet, aikaisempi oppiminen ja kiinnostuksen kohteet. Niiden pohjalta tehdään muun muassa työtapoja, opetusvälineiden käyttöä ja ryhmätyöskentelyä koskevat ratkaisut niin, että myös oppilaita kuullaan. Ratkaisuilla luodaan oppimista edistäviä yhteismusisoinnin tilanteita sekä vahvistetaan jokaisen oppilaan opiskelutaitoja ja oma-aloitteisuutta.

Oppilaan oppimisen arviointi musiikissa vuosiluokilla 3-4

Musiikin opetuksessa oppilaat saavat ohjaavaa ja rohkaisevaa palautetta erityisesti yhteistoiminnan ja musiikillisten taitojen harjoittelemisessa. Palaute ohjaa jokaista oppilasta hahmottamaan musiikkia ja musiikkikäsitteitä sekä kehittämään toimintaansa ryhmän jäsenenä suhteessa soivaan musiikilliseen kokonaisuuteen.

Palautteen arvioinnin kohteita ovat

- yhteismusisointitaitojen kehittyminen
- käsitteellisen ajattelun ja oppimaan oppimisen taitojen kehittyminen
- kehon käyttö musiikillisessa itseilmaisussa
- keksiäisyys ja luovuus musiikillisessa tuottamisessa
- musiikillisten kokemusten jakaminen ja havintojen perustelutaidot
- musiikillisten merkintöjen käyttäminen ja soveltaminen

Antaessaan musiikin sanallista arviota tai arvosanaa opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Määritellessään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositolodistusta varten opettaja käyttää musiikin valtakunnallisia arviointikriteereitä. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä seurata erityisesti oppilaan yhteismusisointitaitojen, käsitteellisen ajattelun ja oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä.

Musiikin arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvo- sanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö- alueet	Arvioinnin kohteet op- piaineessa	Arvion ”hyvä” / arvosanan kahdeksan osaaminen
Osallisuus			
T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään	S1-S4	Musiikilliset yhteistyötaidot	Oppilas ottaa huomioon ryhmän muut jäsenet yhteismusisoinnissa.
Musiikilliset taidot ja tiedot sekä luova tuottaminen			
T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön ja laulamiseen sekä kehittämään keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan musisoivan ryhmän jäsenenä	S1-S4	Laulaminen ja soittaminen ryhmän jäsenenä	Oppilas osallistuu yhteislauluun ja soittoon pyrkien sovittamaan osuutensa osaksi musiikillista kokonaisuutta.
T3 kannustaa oppilasta keholliseen musiikin, kuvien, tarinoiden ja tunnetilojen ilmaisuun kokonaisvaltaisesti liikkuen	S1-S4	Musiikkiliikunta	Oppilas liikkuu musiikin mukaan ja käyttää kehoaan musiikilliseen ilmaisuun.
T4 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä	S1-S4	Musiikin kuuntelu	Oppilas kuuntelee keskittyneenä musiikkia ja esittää näkemyksiään kuulemastaan.
T5 rohkaista oppilasta improvi-soimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen	S1-S4	Luovan musiikillisen ajattelun ilmaiseminen eri keinoin	Oppilas keksii omia ratkaisuja käyttäen ääntä, musiikkia, kuvaa tai muita ilmaisu- tapoja ja osaa tarvittaessa ohjatusti hyödyntää musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia.
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito			
T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan musiikillisia kokemuksiaan ja musiikillisen maailman esteetistä, kulttuurista ja historiallista monimuotoisuutta	S1-S4	Musiikin merkitysten havainnointi	Oppilas esittää näkemyksiä musiikilliseen toimintaan liittyvistä havainnoistaan ja kokemuksistaan.

T7 ohjata oppilasta ymmärtämään musiikkikäsitteitä ja musiikin merkintätapojen periaatteita musisoinnin yhteydessä	S1-S4	Musiikin merkintätapojen ymmärtämien	Oppilas toimii opiskeltujen musiikillisten merkintöjen mukaisesti musisoinnin yhteydessä.
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa			

T8 ohjata oppilasta tunnistamaan musiikin vaikutuksia hyvinvointiin sekä huolehtimaan musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta	S1-S4	Välineiden ja laitteiden turvallinen käyttö	Oppilas käyttää laitteita ja soittimia ottaen huomioon muun muassa äänen ja musiikin voimakkuuteen liittyvät tekijät.
Oppimaan oppiminen musiikissa			
T9 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistumaan tavoitteiden asettamiseen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin.	S1-S4	Oppimaan oppiminen ja työskentely-taidot	Oppilas asettaa tavoitteen musiikillisen osaamisensa kehittämiseksi ja toimii tavoitteen mukaisesti yhteismusisoinnissa.

Liikunta

Liikunnan opetuksen tehtävänä on vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin tukemalla fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyä sekä myönteistä suhtautumista omaan kehoon. Oppiaineessa tärkeitä mahdollisuudet iloon, keholliseen ilmaisuun, osallisuuteen, sosiaalisuuteen, rentoutumiseen, leikinomaiseen kisailuun ja ponnisteluun sekä toisten auttamiseen.

Opetuksessa korostuvat kehollisuus, fyysinen aktiivisuus ja yhdessä tekeminen. Liikunnan avulla edistetään yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja yhteisöllisyyttä sekä tuetaan kulttuurista moninaisuutta. Opetus on turvallista, ja se perustuu paikallisten olosuhteiden tarjoamiin mahdollisuuksiin. Liikkumaan kasvamisen osatekijöitä ovat oppilaiden ikä- ja kehitystason mukainen fyysisesti aktiivinen toiminta, motoristen perustaitojen oppiminen ja fyysisten ominaisuuksien harjoittelu.

Liikunnan avulla kasvamiseen kuuluu toisia kunnioittava vuorovaikutus, vastuullisuus, pitkäjänteinen itsensä kehittäminen, tunteiden tunnistaminen ja säätely sekä myönteisen minäkäsityksen kehittyminen.

”Yhdessä toimien ja taitoja harjoitellen”

Vuosiluokilla 5-6 opetuksen pääpaino on motoristen perustaitojen vakiinnuttamisessa ja monipuolistamisessa sekä sosiaalisten taitojen vahvistamisessa. Oppilaat osallistuvat kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun ja vastuulliseen toteuttamiseen.

Liikunnan oppisisällöt

S1 Fyysinen toimintakyky

- Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa.
- Harjaannutetaan havainto- ja ratkaisuntekotaitoja liikuntatilanteisiin sovellettuina sekä tehtäviä, joissa erilaisissa oppimisympäristöissä vahvistetaan tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja monipuolisten liikuntamuotojen ja eri liikuntalajien avulla.

- Uintia, vesiliikuntaa ja vesipelastusta
- Nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa vahvistavia harjoitteita
- Leikkejä, harjoitteita ja pelejä, jotka mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä ilmaisun ja esteettisyyden kokemuksia.
- Oman toimintakyvyn arviointia

S2 Sosiaalinen toimintakyky

- Myönteistä yhteisöllisyyttä lisääviä pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon ja auttamaan muita
- Tehtäviä ja harjoitteita, joissa opitaan vastuun ottamista omasta toiminnasta, yhteisistä asioista ja säännöistä.

S3 Psyykinen toimintakyky

- Tehtäviä ja harjoitteita, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi.
- Yhteisillä tehtävillä harjoitellaan myös vastuun ottamista.
- Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä autetaan myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä ja tervellisen ja liikkuvan elämäntavan omaksumista.

Liikunnan oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla turvallisesti ja monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä sisä- ja ulkotiloissa oppilaita osallistaen. Liikunnan opetuksessa otetaan huomioon paikalliset olosuhteet sekä koulun ja ympäristön tarjoamat mahdollisuudet tarkoituksenmukaisella tavalla. Opetuksen yhteydessä korostetaan fyysistä aktiivisuutta ja yhteistoiminnallisuutta ylläpitäviä työtapoja, kannustavaa vuorovaikutusta ja toisten auttamista sekä henkisesti ja fyysisesti turvallista toimintaa. Liikunta- teknologian hyödyntämisellä tuetaan liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamista. Koulun ulkopuolisille liikuntapaikoille siirtymisessä edistetään turvallista liikennekäyttäytymistä.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki liikunnassa

Kannustava ja hyväksyvä ilmapiiri on edellytys liikunnanopetuksen tavoitteiden saavuttamiselle. Toiminnan tulee antaa kaikille oppilaille mahdollisuus onnistumiseen ja osallistumiseen sekä tukea hyvinvoinnin kannalta riittävää toimintakykyä. Opetuksessa on keskeistä oppilaiden yksilöllisyyden huomioon ottaminen, turvallinen työskentelyilmapiiri sekä organisoinnin ja opetusviestinnän selkeys. Pätevyydenkokemuksia, onnistumisen iloa ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta tuetaan oppilaslähtöisillä ja osallistavilla työtavoilla, sopivilla tehtävillä ja rohkaisevalla palautteella. Huomiota kiinnitetään sellaisten perustaitojen hallintaan, joilla on merkitystä erityisesti yhteiseen toimintaan osallistumisessa.

Oppilaan oppimisen arviointi liikunnassa vuosiluokilla 5-6

Oppilaiden kasvamista liikuntaan ja liikunnan avulla tuetaan monipuolisella, kannustavalla ja ohjaavalla palautteella ja arvioinnilla. Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön oppilaan oppimisesta ja työskentelystä.

Palautteessa ja arvioinnissa otetaan huomioon oppilaiden yksilölliset vahvuudet sekä kehittymistarpeet ja tuetaan niitä. Liikunnan opetuksessa ja arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan kulloinenkin terveydentila ja erityistarpeet. Arviointi toteutetaan oppilaan toimintaa ja työskentelyä havainnoimalla. Liikunnan arviointi perustuu fyysisen-, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin. Huomiotavaa on, että arvioinnin kohteina ovat oppiminen ja työskentely, joten fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena.

Arvioinnin kohteina ovat erityisesti

Fyysinen toimintakyky

- Oppilas osallistuu toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntatehtäviä
- Oppilas tekee eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, tarkoituksenmukaisia ratkaisuja
- Oppilas osaa tasapainoilla ja liikkua erilaisissa oppimisympäristöissä
- Oppilas osaa käsitellä erilaisia liikuntavälineitä
- Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja harjoittaa nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa
- Oppilas on perusuimataitoinen (Osaa uida 50 metriä kahta uintitapaa käyttäen ja sukeltaa 5 metriä pinnan alla)

Sosiaalinen toimintakyky

- Oppilas osaa toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.
- Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa.

Psyykkinen toimintakyky

- Oppilas osaa yleensä työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti

Liikunnan osaamista ja sen sanallista arviota tai arvosanaa antaessaan opettaja arvioi oppilaan osaamista suhteessa opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin.

Määritellään osaamisen tasoa 6. vuosiluokan lukuvuositolodistusta varten opettaja käyttää liikunnan valtakunnallisia arviointikriteereitä.

Oppiaineen arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet op- piaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Fyysinen toimintakyky			
T1 kannustaa oppilaita fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä ja harjoittelemaan parhaansa yrittäen.	S1	Työskentely ja yrittäminen	Oppilas osallistuu liikuntatutien toimintaan yleensä aktiivisesti kokeillen ja harjoitellen erilaisia liikuntatehtäviä.
T2 ohjata oppilasta harjoittamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja.	S1	Ratkaisujen teko erilaisissa liikuntatilanteissa	Oppilas tekee eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, useimmiten tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.
T3 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa.	S1	Motoristen perustaitojen (tasapaino- ja liikkumistaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa tasapainoilla ja liikkua erilaisissa oppimisympäristöissä.

T4 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan että soveltamaan välineenkäsittelytaitojaan monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä käyttämällä erilaisia välineitä eri vuodenaikoina erilaisissa tilanteissa.	S1	Motoristen perustaitojen (välineenkäsittelytaidot) käyttäminen eri liikuntamuodoissa	Oppilas osaa käsitellä erilaisia liikuntavälineitä erilaisissa oppimisympäristöissä.
T5 kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa.	S1	Fyysisten ominaisuuksien harjoittaminen	Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja harjoittaa nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa
T6 opettaa uimataito, jotta oppilas pystyy liikkumaan vedessä ja pelastautumaan vedestä	S1	Uima- ja pelastautumistaidot	Oppilas on perusuimataitoinen (Osaa uida 50 metriä kahta uintitapaa käyttäen ja sukeltaa 5 metriä pinnan alla).
T7 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla.	S1	Toiminta liikuntatunneilla	Oppilas osaa ottaa huomioon mahdolliset vaaratilanteet liikuntatunneilla sekä pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti.

Sosiaalinen toimintakyky			
T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätämään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.	S2	Vuorovaikutus- ja työskentelytaidot	Oppilas osaa toimia eri liikuntatilanteissa yhteisesti sovitulla tavalla.
T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista.	S2	Toiminta yhteisissä oppimistilanteissa	Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa.
Psyykinen toimintakyky			
T10 kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa itsenäisen työskentelyn taitoja.	S3	Työskentelytaidot	Oppilas osaa yleensä työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti.

T11 huolehtia siitä, että oppilaat saavat riittävästi myönteisiä kokemuksia omasta kehosta, pätevyydestä ja yhteisöllisyydestä.	S3	Ei vaikuta arvosanan muodostamiseen. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiaan osana itsearviointia.	
---	----	--	--

LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN VUOSILUOKILLA 5-6

Oppiainetavoitteiden lisäksi opetuksessa on laaja-alaisia osaamisen opetusta. Laaja-alaisen taitojen oppimisen tavoitteena on oppilaan osaamisen kehittyminen, joka vahvistaa edellytyksiä itsensä tuntemiseen ja arvostamiseen, oman identiteetin muotoutumiseen sekä kestäväan elämäntapaan. Laaja-alainen osaaminen on jaettu L1-L7- taidoiksi. Näiden taitojen kehittymistä tuetaan kokonaisvaltaisella ja ilmiökeskeisellä oppimisella.

Laaja-alaisen taitojen oppimisen tavoitteena vuosiluokilla 5-6 on erityisesti kestäväan elämäntavan omaksuminen ja kestäväan kehityksen tarpeen pohtimisen oppiminen.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppimisen taidot

Opetuksessa vahvistetaan taitoa asettaa kysymyksiä ja hakea niihin vastauksia itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa havaintoja tehden sekä erilaisia tietolähteitä ja apuvälineitä hyödyntäen. Samalla kehittyvät oppilaiden edellytykset tunnistaa pohdittavaan asiaan liittyviä erilaisia näkökulmia ja löytää uusia oivalluksia sekä harjaantua vähitellen asioiden kriittiseen tarkasteluun. Harjoitellaan huomaamaan asioiden välisiä vuorovaikutussuhteita ja keskinäisiä

yhteyksiä ja kannustetaan kuuntelemaan toisten näkemyksiä ja samalla pohtimaan myös omaa sisäistä tietoaan.

Oppilaita ohjataan huomaattmaan, että tieto voi rakentua monella tavalla, esimerkiksi tietoisesti pääättelemällä tai intuitiivisesti, omaan kokemukseen perustuen. Vertaisoppimista eli parin ja ryhmän kanssa työskentelyä ja oppimiseen tähtäävää vuorovaikutusta käytetään monipuolisesti ja vahvistetaan yhdessä työskentelyn taitoja.

Ajattelun taitoja harjoitellaan ongelmanratkaisuihin ja päättelytehtäviin sekä uteliaisuutta, mielikuvitusta, kekseliäisyyttä ja toiminnallisuutta hyödyntävin ja edistävin työskentelytapoin. Oppilaita rohkaistaan käyttämään kuvittelukykyään luoviin ratkaisuihin ja olemassa olevien rajojen ylittämiseen. Oppilaita ohjataan myös tunnistamaan itselle luontevimmat tavat oppia ja kiinnittämään huomiota omiin opiskelutapoihin. Työn suunnittelutaitoa, tavoitteiden asettamista sekä työskentelyn ja edistymisen arviointia harjoitellaan vahvasti.

Oppilaita opastetaan huomaamaan säännöllisesti suoritettujen tehtävien vaikutus edistymiseen sekä tunnistamaan omat vahvuutensa ja kehittämistarpeensa. Heitä autetaan hahmottamaan opintoihinsa liittyviä tavoitteita ja valintoja ja kannustetaan keskustelemaan niistä huoltajiensa kanssa.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisutaidot

Opetuksessa ohjataan tuntemaan ja arvostamaan sosiaalisia, kulttuurisia, uskonnollisia, katsomuksellisia ja kielellisiä juuriaan sekä pohtimaan oman taustansa merkitystä ja paikkaansa sukupolvien ketjussa. Koulutyössä tutustutaan kouluyhteisön ja kotiseudun kulttuuriin ennen ja nyt sekä kulttuuriympäristöön ja sen muutokseen ja moninaisuuteen. Oppilaita ohjataan tuntemaan ja arvostamaan kulttuuriperintöä ja osallistumaan uuden kulttuurin luomiseen. Yhdessä koetaan ja tulkitetaan taidetta ja kulttuuria.

Mediakulttuurin analysointi ja median vaikutusten tunnistaminen ja pohdinta on tärkeitä. Koulutyössä opitaan tuntemaan ihmisoikeuksia koskevien sopimusten merkitys yhteiskunnassa ja maailmassa; erityisesti perehdytään YK:n Lapsen oikeuksien sopimukseen. Oppilaita ohjataan ihmisoikeuksien kunnioittamiseen ja puolustamiseen.

Opetuksessa kokeillaan erilaisia ilmaisutapoja ja ohjataan nauttimaan tekemisen ja ilmaisun ilosta, korostetaan kansainväliseen yhteistyöhön ja erilaisten toimintatapojen ja kulttuurien rikkautta. Opetuksessa tuetaan oppilaiden kasvua monipuolisiksi ja taitaviksi kielenkäyttäjiksi sekä äidinkielellään että muilla kielillä. Oppilaita rohkaistaan itsensä ilmaisemiseen vähäiselläkin kielitaidolla.

Vuorovaikutusta, yhteistyötä ja hyvää käytöstä harjoitellaan monipuolisesti. Oppilaita ohjataan asettumaan toisen asemaan ja tarkastelemaan asioita monista eri näkökulmista. Koulutyössä luodaan innostavia tilaisuuksia harjaannuttaa sosiaalisia taitoja, kekseliäisyyttä, suunnittelu- ja ilmaisutaitoja sekä käden taitoja. Oppilaita kannustetaan arvostamaan ja hallitsemaan omaa kehoa ja käyttämään sitä tunteiden ja näkemysten, ajatusten ja ideoiden ilmaisemiseen.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Koulutyössä oppilailla on tilaisuuksia harjoitella ajanhallintaa, hyvää käytöstä sekä muita omaan ja yhteiseen hyvinvointiin ja turvallisuuteen vaikuttavia toimintatapoja. Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta oppimisympäristön siisteydestä, viihtyisyydestä ja ilmapiiristä sekä osallistumaan kouluyhteisön yhteisten sääntöjen laadintaan ja toimintatapojen kehittämiseen.

Yhteisessä työskentelyssä oppilaat voivat kehittää tunnetaitojaan ja sosiaalisia taitojaan. Pelien ja leikkien sekä yhteisten tehtävien yhteydessä opitaan ymmärtämään sääntöjen, sopimusten ja luottamuksen merkitys ja harjoitellaan päätöksentekoa.

Oppilaita ohjataan asianmukaisten turva- ja suojavaikotien käyttöön ja opetetaan tuntemaan keskeiset turvallisuuteen liittyvät symbolit. Yhdessä keskustellaan yksityisyyden ja henkilökohtaisten rajojen suojaamisen merkityksestä ja opitaan siihen liittyviä toimintatapoja. Koulussa harjoitellaan tarkoituksenmukaista toimintaa erilaisissa vaaratilanteissa. Opetuksessa tarkastellaan teknologian monimuotoisuutta ja merkitystä. Oppilaat hankkivat tietoa teknologian kehityksestä ja vaikutuksista eri elämänalueilla ja monenlaisissa ympäristöissä. Heitä opastetaan teknologian vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön ja tarkastellaan siihen liittyviä eettisiä kysymyksiä.

Oppilaat tutustuvat myös kestävän kuluttamisen käytäntöihin, tutkivat jakamisen, kohtuullisuuden ja säästäväisyyden sekä talouden suunnittelun merkitystä ja harjoittelevat niitä. He saavat ohjausta kuluttajana toimimiseen sekä mainonnan ja median vaikutusten kriittiseen tarkasteluun. Pohditaan omia valintoja kestävän tulevaisuuden kannalta.

L4 Monilukutaito

Oppilaita ohjataan kehittämään monilukutaitoaan ja tulkitsemaan, tuottamaan ja arvioimaan yhä moninaisempia tekstejä erilaisissa yhteyksissä ja ympäristöissä. Teksteillä tarkoitetaan tässä sanallisten, kuvallisten, auditiivisten, numeeristen ja kinesteettisten symbolijärjestelmien sekä näiden yhdistelmien avulla ilmaistua tai ilmenevää tietoa. Tähän liittyvää perustaitojen ja -tekniikoiden hallintaa syvennetään.

Fiktion, faktan ja mielipiteen tarkastelua ja erottelua harjoitellaan. Oppilaita ohjataan havainnoimaan ja tulkitsemaan ympäristöön ja huomaamaan, että teksteillä on erilaisia tavoitteita ja että tavoitteet vaikuttavat siihen, millaisia keinoja teksteissä käytetään. Tekstit voivat esimerkiksi välittää tietoa, luoda mielikuvia tai houkutella ostamaan.

Monilukutaitoa vahvistetaan tarkastelemalla erilaisia tekstejä tekijän, katsojan sekä käyttöyhteyksien ja tilanteiden näkökulmista. Oppilaita kannustetaan monipuolisille tiedon lähteille kuten suullisten, audiovisuaalisten, painettujen ja sähköisten lähteiden sekä haku- ja kirjastopalveluiden käyttöön. Samalla oppilaita ohjataan vertailemaan ja arvioimaan hakemansa tiedon soveltuvuutta. Oppilaita ohjataan omakohtaiseen työskentelyyn eri medioiden parissa, jolla tehdään näkyväksi medioiden tuottamia merkityksiä ja välittämää

todellisuutta. Kriittistä lukutaitoa kehitetään oppilaille merkityksellisissä kulttuurisissa yhteyksissä.

Kertominen, kuvaaminen, vertailu ja selostaminen sekä erilaiset mediaesitykset ovat ominaisia tiedon esittämisen tapoja, joita vavistetaan. Erilaisten tekstien aktiivinen lukeminen ja tuottaminen koulutyössä ja vapaa-aikana sekä teksteistä nauttiminen - niin tulkitsijan kuin tuottajan roolissa – edistää monilukutaidon kehittymistä.

L5 Tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen taidot

Tieto- ja viestintäteknologiaa (tv) hyödynnetään monipuolisesti eri oppiaineissa ja muussa koulutyössä ja vahvistetaan näin myös yhteisöllistä oppimista. Samalla oppilaille luodaan mahdollisuuksia etsiä, kokeilla ja käyttää omaan oppimiseen ja työskentelyyn parhaiten sopivia työtapoja ja -välineitä.

Koulussa tutkitaan tieto- ja viestintäteknologian vaikutusta arkeen ja otetaan selvää sen kestävästä käyttötavoista.

- Käytännön taidot ja oma tuottaminen: Oppilaat oppivat käyttämään erilaisia laitteita, ohjelmistoja ja palveluita sekä ymmärtämään niiden käyttö- ja toimintalogiikkaa. He harjaantuvat sujuvaan tekstin tuottamiseen ja käsittelyyn eri välineillä ja oppivat myös kuvan, äänen, videon ja animaation tekemistä. Oppilaita kannustetaan toteuttamaan tv:n avulla ideoitaan yksin ja yhdessä toisten kanssa. Ohjelmointia kokeillessaan oppilaat saavat kokemuksia siitä, miten teknologian toiminta riippuu ihmisen tekemistä ratkaisuista.
- Vastuullinen ja turvallinen toiminta: Oppilaita ohjataan tv:n vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön, hyviin nettikäytöstapoihin sekä tekijänoikeuksien perusperiaatteiden tuntemiseen. Koulutyössä harjoitellaan eri viestintäjärjestelmien sekä opetuskäytössä olevien yhteisöllisten palvelujen käyttöä. Oppilaat saavat tietoa ja kokemusta hyvien työasentojen ja sopivan millaisten työjaksojen merkityksestä terveydelle.
- Tiedonhallinta sekä tutkiva ja luova työskentely: Oppilaat harjoittelevat etsimään tietoa useammasta eri lähteestä hakupalveluiden avulla. Heitä ohjataan hyödyntämään lähteitä oman tiedon tuottamisessa ja harjoittelemaan tiedon kriittistä arviointia. Oppilaita kannustetaan etsimään itselle sopivia ilmaisutapoja ja käyttämään tv:tä työskentelyn ja tuotosten dokumentoinnissa ja arvioinnissa.
- Vuorovaikutus ja verkostoituminen: Oppilaita ohjataan toimimaan oman roolinsa ja välineen luonteen mukaisesti sekä ottamaan vastuuta viestinnästään. Heitä ohjataan tarkastelemaan ja arvioimaan tv:n roolia vaikuttamiskeinona. Oppilaat saavat kokemuksia tieto- ja viestintäteknologian käyttämisestä vuorovaikutuksessa koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa myös kansainvälisissä yhteyksissä.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyystaidot

Oppilaita ohjataan työskentelemään järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti ja ottamaan kasvavassa määrin vastuuta omasta tekemisestään. Heitä rohkaistaan tunnistamaan vahvuuksiaan ja kiinnostumaan erilaisista asioista. Oppilaita kannustetaan sisukkuuteen ja pitkäjänteisyyteen sekä sinnikkyuteen työn loppuun saattamisessa ja työn tulosten arvostamiseen.

Koulutyössä harjoitellaan projektien toteuttamista, ryhmässä toimimista sekä yhteistyötä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Yhteisissä työskentelytilanteissa oppilaat saavat mahdollisuuden oppia vastavuoroisuutta, neuvottelutaitoja sekä ponnistelua yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.

Oppilaita rohkaistaan tuomaan vapaa-ajalla oppimiaan taitoja koulutyöhön ja opettamaan niitä toisille oppilaille. Koulutyöhön sisällytetään toimintaa, jossa oppilaat saavat kokemuksia työstä, eri ammateista ja toisten hyväksi toimimisesta. Tällaista ovat esimerkiksi koulun sisäinen työharjoittelu, yhteistyöhankkeet lähellä toimivien yritysten ja järjestöjen kanssa, kummitoiminta sekä vertaissovittelu tai tukioppilaana toimiminen. Oppilaita kannustetaan aloitteellisuuteen ja yritteliäisyyteen ja ohjataan näkemään työn ja yrittäjyyden merkitys elämässä ja yhteiskunnassa.

L7 Osallistumisen, vaikuttamisen ja kestäväen tulevaisuuden rakentamisen taidot

Opetuksessa luodaan edellytykset oppilaiden kiinnostukselle kouluyhteisön ja yhteiskunnan asioita kohtaan. Oppilaiden kanssa tutkitaan kestävään kehitykseen, rauhaan, tasa-arvoon ja demokratiaan sekä ihmisoikeuksiin, erityisesti lasten oikeuksiin, liittyviä kysymyksiä ja tilanteita. Heidän kanssaan mietitään ja harjoitellaan käytännön tekoja, joilla itse voi vaikuttaa myönteisten muutosten puolesta.

Oppilaita ohjataan näkemään median vaikutus yhteiskunnassa ja harjoittelemaan median käyttöä vaikuttamisen välineenä. Oppilaat saavat tilaisuuksia harjoitella yhteistyötä, ristiriitojen käsittelyä ja ratkaisujen etsimistä sekä päätöksentekoa niin omassa luokkayhteisössä ja eri opiskelutilanteissa kuin koko kouluyhteisössäkin. Vaikuttaminen ja osallistuminen sekä niistä myönteisten kokemusten saaminen lisäävät yhteisöllisyyden kokemusta koulussa. Kokemukset yhdenvertaisuudesta, osallisuudesta ja yhteisöllisyydestä rakentavat luottamusta.

Oppilaita innostetaan kerhotoimintaan, oppilaskuntatoimintaan ja esimerkiksi ympäristötoimintaan tai muihin koulun ja lähiyhteisön tarjoamiin toimintamuotoihin, joissa voi oppia osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja ja kasvaa vähitellen vastuun kantamiseen. Ympäristön suojelemisen merkitys avautuu omakohtaisen luontosuhteen kautta, jota vahvistetaan. Oppilaita ohjataan ymmärtämään omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkitys omalle sekä lähellä olevien että koko maapallon tulevaisuudelle.

Käyttäytyminen ja työskentely

Käyttäytyminen

Oppilaille annetaan käyttäytymisestä ohjaavaa palautetta ja heidän käyttäytymistään arvioidaan suhteessa opetussuunnitelmassa käyttäytymiselle asetettuihin tavoitteisiin. Käyttäytymien tavoitteet perustuvat koulun kasvatustavoitteisiin, yhteisön toimintakulttuuria määrittäviin linjauksiin ja järjestyssääntöihin. Kasvatustavoitteet avautuvat perusopetussuunnitelman perusteiden kaikkia kouluja koskevan yhteisen arvopohjan sekä Costan kristillisen koulun arvopohjan kautta.

Henkilökunnan ja kotiväen omalla esimerkillä on merkittävä esikuvallinen vaikutus oppilaiden käyttäytymiseen. Oppilasta kunnioittava toiminta vahvistaa oppilaan halua sitoutua yhteisöön ja yhteisiin normeihin. Oppilasta ohjataan ottamaan huomioon toimintansa seuraukset ja vaikutukset muihin ihmisiin ja ympäristöön. Näiden lähtökohtien pohjalta on luotu neljä käyttäytymisen laajempaa tavoitealuetta.

1. Arvostan itseäni

Oppilas, jolla on terve itsetunto, arvostaa itseään ja muita. Hänellä ei ole tarvetta korostaa omaa erinomaisuuttaan muita halventaen tai syrjien. Hän ei kiusaa eikä syrji ketään. Hän kykenee yhteistyöhön vähättelemättä ketään toista ominaisuuksien tai osaamistason takia. Hän puhuu toisille asiallisesti, eikä tahallaan loukkaa tai häiritse muita. Hän edistää hyvää ilmapiiriä ja ystävällisyyttä.

2. Arvostan omaa ja muiden työtä

Omaa ja muiden työtä arvostava oppilas pyrkii käyttäytymään kunnioittavasti kaikissa opiskelutilanteissa. Hän pyrkii tekemään parhaansa häiritsemättä muiden työskentelyä. Hän ei arvostele negativisesti omaa tai muiden töitä, vaan pitää niitä arvossa.

3. Kunnioitan yhteistä ympäristöä

Koulu yhteisön ympäristöön kuuluvat lähiluonto ja rakennettu ympäristö – piha-alue, eteiset, käytävät, aulat, luokkatilat, WC:t ja muut yhteiset tilat. Yhteiseen ympäristöön kuuluvat myös koulun ulkopuoliset oppimisympäristöt. Ympäristön kunnioittaminen tarkoittaa viihtyisyyden ylläpitämistä siisteyttä ja rauhallista ilmapiiriä vaalien. Luontoa suojellaan kaikelta haitalliselta toiminnalta.

Käyttäytyminen arvioidaan kaikilla vuosiluokilla samoin kriteerein, ikäkausi huomioiden. Käyttäytymisen arviointi ei vaikuta oppimisen arviointiin.

Perusopetuksen yhteiset käyttäytymisen tavoitteet ovat:

- Toisten ihmisten huomioon ottaminen
- Hyvien tapojen ja sääntöjen noudattaminen
- Tilannetietoinen käyttäytyminen

Työskentelytaidot

Työskentelytaidoilla tarkoitetaan perusopetuksen aikana kehittyvää oppilaan

- taitoa työskennellä itsenäisesti
- taitoa työskennellä yhdessä erilaisten oppilaiden ja aikuisten kanssa
- taitoa suunnitella omaa työskentelyään
- taitoa arvioida omaa työskentelyään
- taitoa toimia vastuullisesti ja parhaansa yrittäen
- sekä taitoa toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa
- tahtoa kehittää omia työskentelytaitojaan

Oppilaiden työskentelytaitojen kehittäminen on yksi perusopetuksen keskeisistä tavoitteista. Opetuksessa tuetaan oppilaiden itsenäisen sekä yhdessätyöskentelyn taitoja. Työskentelytaitoihin sisältyvät myös taito suunnitella, säädellä ja arvioida omaa työtään, taito toimia vastuullisesti ja parhaansa yrittäen sekä taito toimia rakentavassa vuorovaikutuksessa. Oppilaita ohjataan myös tarkastelemaan suunnitelmien toteutumista sekä arvioimaan työskentelyn onnistumista ja siihen vaikuttaneita tekijöitä.

Oppilaan työskentelyyn liittyvät erityistarpeet kirjataan tarvittaessa henkilökohtaiseen oppimissuunnitelmaan tai henkilökohtaiseen opetuksen järjestämistä koskevaan suunnitelmaan, jotta ne voidaan ottaa huomioon työskentelyn arvioinnin suunnittelussa ja toteutuksessa.

Arviointikäytänteet

Aiemmin on kerrottu kunkin oppiaineen kohdalla oppimisprosessin kannalta keskeisiä palautteen ja arvioinnin antamisen kohteita. Oppilaan osaamisen arvioinnin tehtävänä on ohjata ja kannustaa opiskelua sekä kehittää oppilaan edellytyksiä itsearviointiin. Arviointi perustuu aina oppimiselle, työskentelylle ja käyttäytymiselle asetettuihin tavoitteisiin.

Koulu vaikuttaa merkittävästi siihen, minkälaisen käsityksen oppilaat muodostavat itsestään oppijana ja ihmisenä. Erityisen suuri merkitys tässä on opettajien antamalla palautteella. Palautetta annettaessa kiinnitetään huomiota oppilaiden onnistumisiin ja oppimisen edistymiseen suhteessa aiempaan osaamiseen sekä osaamisen tason arviointiin oppilaan suoritusten pohjalta.

Oppimisen arviointia toteutetaan jatkuvan palautteen ja kouluarjessa tapahtuvan vuorovaikutuksen kautta. Tärkein arvioinninmuoto onkin opettajan ja oppilaan välisessä vuorovaikutuksessa tapahtuva arviointi. Arviointimenetelmien (näytöt, kokeet, esitelmät yms.) valinnassa otetaan huomioon oppilaan vahvuudet ja valitaan ensisijassa sellaiset arvioinnin tavat, joilla oppilas kykenee parhaiten osoittamaan osaamisensa.

Perusopetuksessa arviointi kohdistuu oppilaan oppimiseen ja osaamiseen, ei siis oppilaaseen. Oppimisen arviointi liittyy oppimisprosessin ohjaamiseen ja siitä annettavaan palautteeseen. Osaamisen arviointi puolestaan kohdistuu oppilaan tiedollisen ja taidollisen osaamisen tasoon. Osaamisen tasolla tarkoitetaan oppilaan eri tavoin osoittamaa osaamista

suhteessa asetettuihin tavoitteisiin ja arvioituna oppilaan suoritusten perusteella. Osaamisen tason arvioimiseksi oppilaan työn tuloksia ja tuotoksia tarkastellaan mahdollisimman monipuolisesti. Tiedollisen ja taidollisen osaamisen tason arvioinnissa hyödynnetään valtakunnallisesti määriteltyjä arviointikriteerejä.

Oppilaita ohjataan sekä itsenäisesti että ryhmänä tarkastelemaan edistymistään ja työnsä tuloksia suhteessa tavoitteisiin ja niihin onnistumisen kriteereihin, joista on yhdessä keskustellen sovittu työtä aloitettaessa. Oppimista edistävä palaute on luonteeltaan laadullista ja kuvailevaa, oppimisen solmukohtia analysoivaa ja ratkovaa, kannustavaa vuorovaikutusta. Se ottaa huomioon oppilaiden erilaiset tavat oppia ja työskennellä.

Mikäli erityistä tukea saava oppilas opiskelee oppiaineen yleisen oppimäärän mukaisesti, oppilaan suorituksia arvioidaan suhteessa yleisen oppimäärän tavoitteisiin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä käyttäen. Yksilöllistetyn oppimäärän mukaan yhdessä tai useammassa oppiaineessa opiskelevien oppilaiden suorituksia arvioidaan näissä oppiaineissa suhteessa henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa (HOJKS) määriteltyihin hänelle yksilöllisesti asetettuihin tavoitteisiin eikä osaamisen tason määrittelyssä käytetä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä.

Alakoulun aikana keskeistä on oppilaan itsearviointitaidon kehittyminen. Itsearvioinnin kohteita ovat työskentelyyn ja käyttäytymiseen liittyvien asioiden lisäksi osaamisen edistymisen arvioiminen sekä tavoitteiden saavuttamisen eteen tehdyn työn arvioiminen. Lisäksi harjoitellaan vertaisarviointia, jossa osallistetaan oppilaita ja käytetään itsesääätelyä lisääviä arviointitapoja. Niillä tuetaan oppilaan tietoisuutta omasta osaamisestaan, ajattelustaan, muististaan ja kehittymismahdollisuuksistaan.

Oppilaan oppimisen edistymisestä tiedotetaan myös huoltajia riittävästi, jotta koti voi tukea oppilaan koulupolkua yhdessä koulun kanssa ja osataan valita tarpeelliset tukitoimet oikea-aikaisesti. Vanhempainillat, kehityskeskustelut ja keskustelut ovat myös osa arviointia.

Siirtyminen kuudennelta seitsemännelle luokalle edellyttää tiedon siirtämistä sekä oppimisympäristöjen, toimintatapojen ja ohjaavien asiakirjojen tuntemista. Koulun tehtävä on huolehtia, että myös näillä vuosiluokilla työskentelytavat ja arviointikäytännöt ovat oppilaiden ikäkauteen ja edellytyksiin soveltuvia.

Lain edellyttämä erityisen tuen päätöksen tarkistaminen tehdään ennen seitsemännelle luokalle siirtymistä.

Oppimisen iloa, intoa ja oivalluksia yhdessä!